

« _____ » _____ 2015 թ.

N _____

ք. Ստեփանակերտ

**«ԱՆԱՄՆԱԲՈՒԺՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ»
ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԻ ՆԱԽԱԳԾԻ ՄԱՍԻՆ**

Հավանություն տալ «Անասնաբուժություն մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենքին ախազ ծինային երկայացնել Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Ազգային ժողովի քննարկմանը:

**ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏ**

Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

**ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԸ**

ԱՆԱՆԱԲՈՒԺՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

ԳԼՈՒԽ 1

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

**Հոդված 1. Սույն օրենքի կարգավորման առարկան և կիրառման
նլորտը**

1. Սույն օրենքը կարգավորում է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում անասնաբուժությունը ներառյալ իրականացմանը և կառավարմանն առնչվող հարաբերությունները:

2. Սույն օրենքը տարածվում է անասնաբուժության ներառյալ ծագած հարաբերություններին մասնակից բոլոր սուբյեկտներին, այդ թվում՝ անասնաբուժության ներառյալ գործունեությունը իրականացնող անձանց վրա:

Հոդված 2. Անասնաբուժության նլորտը

1. Անասնաբուժության նլորտն ընդգրկում է անասնաբուժական պահանջներին կիրառում՝ ուղղված

1) կենդանիների առողջության պաշտպանությունը և կենդանիների բարեկեցությունը.

2) կենդանիների, կենդանիների և մարդկանց համար ընդհանուր վարակիչ հիվանդություններին բռնկումներին կանխմանը և վերացմանը, անասնահամաճարակային կայուն իրավիճակի և ապահովության պահպանմանը.

3) կենդանիների, կենդանական ծագման հումքի և մթերքի արտադրությանը, վերամշակմանը, պահմանը, փոխադրմանը, առևտրին և (կամ) իրացմանը, ներմուծմանը, արտահանմանը.

4) բեղմնավորիչ նյութերի, անասնաբուժական դեղամիջոցներին արտադրությանը, պահմանը, փոխադրմանը, առևտրին և (կամ) իրացմանը, ներմուծմանը, արտահանմանը.

5) կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի տնօրինմանը և պահեստավորմանը.

6) անասնաբուժական գործունեությանը, անասնաբուժական կրթությանը և գիտությանը, լաբորատոր գործունեությանը, անասնաբուժասանիտարական փորձաքննությանը.

7) անասնաբուժության ներառյալ գործունեության իրականացման արդյունքում վնասակար ազդեցություններին շրջակա միջավայրի պաշտպանությունը:

2. Անասնաբուժության նլորտն ընդգրկում է նաև անասնաբուժական պահանջներին պահպանմանն ուղղված անասնաբուժական պետական վերահսկողությունը:

Հոդված 3. Հիմնական հսկայությունները

1. Սույն օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացություններն են՝

1) **անասնաբուժական գործունեություն**՝ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց մասնագիտական գործունեություն, որը նպատակատիրոջ ված է կենդանիների, կենդանիների և մարդկանց համար ընդհանուր հիվանդությունների կանխարգելմանը, ախտորոշմանը, բուժմանը, կենդանիների առողջություն և բարեկեցություն պաշտպանությունը, անասնահամաճարակային իրավիճակներին կանխմանը և վերացմանը, անվտանգ կենդանական ծագում ունեցող հումքի և մթերքի, կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի ստացմանը.

2) **անասնաբուժական դեղամիջոց**՝ անասնաբուժության ոլորտում օգտագործվող նյութ կամ նյութերի միացություն (կենսապատրաստուկներ՝ պատվաստանյութեր, հիվանդությունների հարուցիչներին ախտորոշման և նույնականացման հավաքածուներ և պատրաստուկներ, իմուն և գերիմուն շիճուկներ, իմունոգլոբուլիններ, արյան ֆրակցիաներ, կենդանիների հյուսվածքներից և օրգաններից ստացված բուժիչ և կանխարգելիչ պատրաստուկներ, մանրէական աճեցվածքներ և մանրէական տարատեսակներ, հորմոնային պրեպարատներ, թիրեոստատիկներ, բետա-անտագոնիստներ, բուսական, հանքային, քիմիական, քիմիադեղագործական ծագման նյութեր, պատրաստուկներ կամ միջոցներ՝ բուժիչ, ախտահանիչ, հակամանրէային, միջատասպան, կրծողների դեմ պայքարի, հակաճիճվային, հակաարյունապարագիտային, հակաաղային ազդեցությամբ, դեղային կերերի արտադրության մեջ օգտագործելու նպատակով պատրաստված դեղային պրեմիքս), որը՝

ա. կիրառվում է կենդանիների վարակիչ ու ոչ վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելման, ախտորոշման, բուժման, արտաքին միջավայրում վարակի վնասազերծման և ոչնչացման համար,

բ. տրվում է կենդանիներին՝ կենսագործունեության վրա դեղաբանական, իմունաբանական և նյութափոխանակության ազդեցության միջոցով ֆիզիոլոգիական խաթարված ֆունկցիաների վերականգնման կամ չեզոքացման կամ բարելավման նպատակով.

3) **անասնաբուժական դեղամիջոցի դադարեցման ժամանակահատված**՝ անասնաբուժական դեղամիջոցի վերջին անգամ կիրառման և կենդանիներից կենդանական ծագման հումքի և մթերքի ստացման միջև ընկած ժամանակահատված, որի ընթացքում հավաստվում է, որ կենդանական ծագման հումքում և մթերքում անասնաբուժական դեղամիջոցի մնացորդային քանակներ չեն պարունակվում, կամ մնացորդային թույլատրելի քանակները չեն գերազանցվում.

4) **անասնաբուժական ծառայություն**՝ անասնաբուժության իրականացում ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց կողմից.

5) **անասնաբուժական հսկման ենթակա սայրանքներ**՝ կենդանիների կամ դրանց բեղմնավորիչ նյութեր (ինկուբացիոն ձու, բեղմնավորված ձկնկիթ, սերմնահեղուկ, ձվաբջիջ, գիգոտ, սաղմ), կենդանական ծագման մթերք, կենդանական ծագման հումք, կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանք, կերեր, լրացակերեր, կերային խառնուրդներ, կերային հավելումներ, անասնաբուժական դեղամիջոցներ.

6) **անասնաբուժական միջոցներ**՝ անասնաբուժական գործունեության համար անհրաժեշտ հանդերձանք, սարքեր, գործիքներ, սարքավորումներ, կենդանիների խնամքի և պահման պարագաներ, անասնաբուժական հատուկ տրանսպորտ, տեխնիկա.

7) **ան ասն ար ու ժակ ան ու դեկցոդ փաստաթուղթ`** ան ասն ար ու ժ ու թյ ան ու լ ու ռ տ ու մ օ գ տ ա գ ու թ ծ վ ո ղ հ ա շ վ ա ու վ ա ծ ձ ն ա թ ղ թ ե թ (վ կ ա յ ա կ ան , տե դ ե կ ան ք , ս ե թ տ ի ֆ ի կ ա տ), ո թ ո ն ք հ ա վ ա ս տ ու մ ե ն Լ ե ո ն ա յ ի ն Ղ ա ր ա ր ա ղ ի Հ ա ն թ ա պ ե տ ու թ յ ու ն ն ե թ մ ու ծ վ ո ղ , ա թ տ ա հ ա ն վ ո ղ և Լ ե ո ն ա յ ի ն Ղ ա ր ա ր ա ղ ի Հ ա ն թ ա պ ե տ ու թ յ ան տ ա ր ա ծ ք ու մ փ ո խ ա ղ թ վ ո ղ կ ե ն դ ան ի ն ե թ ի ա ո ղ ջ ա կ ան վ ի ճ ա կ ը , ք ե դ մ ն ա վ ո թ ի չ ն յ ու թ ե թ ի , կ ե ն դ ան ա կ ան ծ ա գ մ ան մ թ ե թ ք ի և հ ու մ ք ի , կ ե ն դ ան ա կ ան ծ ա գ մ ան կ ո ղ մ ն ա կ ի ա թ տ ա ղ թ ան ք ի , կ ե թ ա տ ե ս ա կ ն ե թ ի ծ ա գ ու մ ը , կ ե ն դ ան ի ն ե թ ի վ ա ր ա կ ի չ հ ի վ ան դ ու թ յ ու ն ն ե թ ի ն կ ա տ մ ա մ ք ա պ ա հ ո վ տ ա ր ա ծ ք ն ե թ ի ց և կ ե ն դ ան ա կ ան ծ ա գ մ ան մ թ ե թ ք ի և հ ու մ ք ի , կ ե թ ա տ ե ս ա կ ն ե թ ի , ք ե դ մ ն ա վ ո թ ի չ ն յ ու թ ե թ ի , **ան ասն ար ու ժակ ան դեղամիջոցներ**ի ան ասն ար ու ժ ա ս ան ի տ ա ր ա կ ան տ ե ս ա կ ե տ ի ց պ ի տ ան ե լ ի ու թ յ ու ն ը .

8) **ան ասն ար ու ժ ա ս ան ի տ ա ր ա կ ան փոքր և ն ու թ յ ու ն** կ ե ն դ ան ա կ ան ծ ա գ մ ան հ ու մ ք ի և մ թ ե թ ք ի , կ ե թ ա տ ե ս ա կ ն ե թ ի , կ ե ն դ ան ի ն ե թ ի ք ե դ մ ն ա վ ո թ ի չ ն յ ու թ ե թ ի , **ան ասն ար ու ժ ա ս ան ի տ ա ր ա կ ան** գ ն ա հ ա տ մ ան ն պ ա տ ա կ ո վ կ ա տ ա ր վ ո ղ հ ե տ ա գ ո տ ու թ յ ու ն .

9) **ան ասն ար ու ժ ու թ յ ու ն`** կ ե ն դ ան ի ն ե թ ի հ ի վ ան դ ու թ յ ու ն ն ե թ ի կ ան խ ու մ , ա խ տ ո թ ո շ ու մ , ք ու ժ ու մ , դ թ ան ց վ ե թ ա ց մ ան մ ի ջ ո ճ ար ու մ ն ե թ , կ ե ն դ ան ի ն ե թ ի և կ ե ն դ ան ի ն ե թ ի ք ա թ օ թ ու թ յ ան պ ա շ տ պ ան ու թ յ ու ն , կ ե ն դ ան ա կ ան ծ ա գ մ ան մ թ ե թ ք ի և հ ու մ ք ի ա թ տ ա ղ թ ու թ յ ան , վ ե թ ա մ շ ա կ մ ան , տ ե դ ա փ ո խ մ ան , ի թ ա ց մ ան , **ան ասն ար ու ժակ ան դեղամիջոցներ**ի և **ան ասն ար ու ժակ ան միջոցներ**ի , կ ե թ ե թ ի , լ թ ա ց ա կ ե թ ե թ ի ա թ տ ա ղ թ ու թ յ ան , դ թ ան ց ն ե թ մ ու ծ մ ան և ա թ տ ա հ ա ն մ ան , կ ե ն դ ան ի ն ե թ ի վ ա ր ա կ ի չ հ ի վ ան դ ու թ յ ու ն ն ե թ ի ն ե թ թ ա փ ան ց ու մ ի ց Լ ե ո ն ա յ ի ն Ղ ա ր ա ր ա ղ ի Հ ա ն թ ա պ ե տ ու թ յ ան տ ա ր ա ծ ք ի պ ա հ պ ան ու թ յ ան ն կ ա տ մ ա մ ք հ ս կ ո ղ ու թ յ ան ի թ ա կ ան ա ց ու մ .

10) **ան ասն ա հ ա մ ա ճ ա ր ա կ`** կ ե ն դ ան ի ն ե թ ի վ ա ր ա կ ի չ հ ի վ ան դ ու թ յ ու ն ն ե թ ի հ ա մ ե մ ա տ ա ք ա ր կ ա ր ճ ժ ա մ կ ե տ ու մ ա ր ա գ տ ա ր ա ծ վ ե լ ու և գ գ ա կ ի տ ա ր ա ծ ք ն ե թ գ թ ա վ ե լ ու ի թ ա վ ի ճ ա կ , ո թ ը ք ն ո թ ո շ վ ու մ է ը ն թ ա ց ք ի ան ը ն դ հ ա տ ու թ յ ա մ ք ու դ թ ս ն ո թ մ ան պ ա ր ք ե թ ա կ ան ու թ յ ա մ ք .

11) **ան ա ս ն ա հ ա մ ա ճ ա ր ա կ ա յ ի ն ն շ ա ն ա կ ու թ յ ան կ ա մ ան ա ս ն ար ու ժակ ան պե տակ ան վ ե թ ա հ ս կ մ ան ե ն թ ա կ ա օ թ յ ե կ տ ն ե թ`** ան ա ս ն ա պ ա հ ա կ ան ֆ ե թ մ ան ե թ ը և տ ն տ ե ս ու թ յ ու ն ն ե թ ը , ա թ ո տ ա վ ա յ թ ե թ ը , ջ թ ե լ ա տ ե դ ե թ ը , ան ա ս ն ա գ ե թ ե գ մ ան ո ճ ն ե թ ը , կ ե ն դ ան ա ր ան ա կ ան ա յ գ ի ն ե թ ը , ա կ վ ա ղ ի ու մ ն ե թ ը , ք ն ա կ ան և ա թ հ ե ս տ ա կ ան ջ թ ա յ ի ն մ ի ջ ա վ ա յ թ ե թ ը , ո թ տ ե դ ք ու ծ վ ու մ կ ա մ պ ա հ վ ու մ ե ն ջ թ ա յ ի ն կ ե ն դ ան ի ն ե թ , տ ե ո ա թ ի ու մ ն ե թ ը , վ ի վ ա ղ ի ու մ ն ե թ ը , **ան ա ս ն ար ու ժակ ան լ ա ք ո թ ա տ ո թ ի ան ե թ ը** , կ ե ն դ ան ի ն ե թ ի փ ո խ ա ղ թ ու մ , կ ե ն դ ան ի ն ե թ ի ն կ ա տ մ ա մ ք փ ո թ ճ ա ղ կ ու մ ն ե թ , կ ե ն դ ան ա կ ան ծ ա գ մ ան հ ու մ ք և մ թ ե թ ք , կ ե թ ե թ , լ թ ա ց ա կ ե թ ե թ , կ ե թ ա տ ե ս ա կ ն ե թ ա թ տ ա ղ թ ո ղ , վ ե թ ա մ շ ա կ ո ղ , պ ա հ ե ս տ ա վ ո թ ո ղ , ի թ ա ց ն ո ղ , ք ե դ մ ն ա վ ո թ ի չ ն յ ու թ ե թ ի , **ան ա ս ն ար ու ժակ ան դեղամիջոցներ**ի ա թ տ ա ղ թ ու թ յ ու ն , պ ա հ պ ան ու մ , ա ու տ ու թ կ ա մ ի թ ա ց ու մ ի թ ա կ ան ա ց ն ո ղ տ ն տ ե ս ա վ ա ր ո ղ ս ու թ յ ե կ տ ն ե թ ը և կ ա գ մ ա կ ե թ պ ու թ յ ու ն ն ե թ ը , գ յ ու դ ա տ ն տ ե ս ա կ ան և պ ա ր ե ն ա յ ի ն ա պ ր ան ք ն ե թ ի շ ու կ ան ե թ ը , ա ու տ թ ի օ թ յ ե կ տ ն ե թ ը , կ ե ն դ ան ա կ ան ծ ա գ մ ան կ ո ղ մ ն ա կ ի ա թ տ ա ղ թ ան ք ի տ ն օ թ ի ն մ ան , պ ա հ ե ս տ ա վ ո թ մ ան կ ա գ մ ա կ ե թ պ ու թ յ ու ն ն ե թ ը , ս պ ան դ ան ո ճ ն ե թ ը , ս պ ան դ ա յ ի ն կ ե տ ե թ ը , ք ն ա կ ան ծ ա գ ու մ ու ն ե ց ո ղ կ ե ն դ ան ա կ ան թ ա փ ո ն ն ե թ ի տ ե դ ա ղ թ մ ան և պ ա հ մ ան , վ ն ա ս ա գ ե թ ծ մ ան վ ա յ թ ե թ ը , կ ե ն դ ան ի ն ե թ ի շ ու կ ան ե թ ը , կ ե ն դ ան ի ն ե թ ի կ ա յ ան ա տ ե դ ե թ ը , հ ա վ ա ք ա տ ե դ ե թ ը , **ան ա ս ն ար ու ժակ ան կ ե ն ս ա պ ա տ թ ա ս տ ու կ ն ե թ ի ա թ տ ա ղ թ ու թ յ ան կ ա գ մ ա կ ե թ պ ու թ յ ու ն ն ե թ ը** , **ան ա ս ն ար ու ժակ ան** ու ս ու մ ն ա կ ան , գ ի տ ա հ ե տ ա գ ո տ ա կ ան լ ա ք ո թ ա տ ո թ ի ան ե թ ը , կ ա գ մ ա կ ե թ պ ու թ յ ու ն ն ե թ ը , ի ն չ պ ե ս ն ա ն ա յ լ հ ա ս տ ա տ ու թ յ ու ն ն ե թ ը , տ ա ր ա ծ ք ն ե թ ը , ո թ տ ե դ և (կ ա մ) ո թ ո ն ց

2 րջ ակայքում վարակիչ կամ մակաբուծային գործունեությունը կարող են տարածվել .

12) **անասնաբուժական ֆերմա**՝ վայր, որտեղ ժամանակավորապես կամ մշտապես պահվում են կենդանիներ, բացառությամբ անասնաբուժական կլինիկաների և կենդանիների շտապօգնության կազմակերպությունների .

13) **գյուղատնտեսական կենդանիներ**՝ խոշոր և մանր եղջերավոր կենդանիներ (տավար, գոմեշ, ոչխար, այծ), խոզ, ձի, հավ, հնդկահավ, լոր, սագ, բադ, ճագար, ջայլամ, մեղու, շերամ և այլն, որոնք պահվում են կենդանական ծագման հումքի և մթերքի ստացման նպատակով .

14) **գոռանթրոպոնոզներ**՝ կենդանիների վարակիչ որոշ հիվանդություններ, որոնց նկատմամբ զգայունակ են կենդանիները և մարդիկ .

15) **գոռոնոզներ**՝ կենդանիների վարակիչ հիվանդություններ, որոնց նկատմամբ զգայունակ են կենդանիները .

16) **գոռտեխնիկական նպատակներով կիրառում**՝ կենդանիների, բեղմնավորիչ նյութերի, անասնաբուժական դեղամիջոցներին օգտագործումը կենդանիների կողմից կարգավորելու, սերմնավորման, բեղմնավորման, ստերիլիզացիայի փոխադրման նպատակով .

17) **թիրեոստատիկներ**՝ վահանաձև գեղձի գործունեության վրա ազդող նյութեր, որոնք նպաստում են կենդանիների աճման արդյունավետությանը .

18) **ինֆեկցիայի աղբյուրի ոչնչացում (այսուհետ՝ ոչնչացում)**՝ կենդանիների և մարդկանց առողջությունը սպառնացող վտանգի հետագա որևէ օգտագործումը բացառելու նպատակով վնասազերծում՝ այրում կամ քարձր ջերմաստիճանի և ճնշման պայմաններում հալեցում: Ոչնչացում է համարվում նաև՝

- ա. թաղումը, ստորգետնյա պահեստավորումը կամ կուտակումը,
- բ. վերգետնյա այրումը (վառում) վառելանյութի միջոցով բացօթյա պայմաններում,
- գ. անմիջական այրումը հատուկ սարքավորումների պայմաններում .

19) **լիազորմարմին (մարմիններ)**՝ անասնաբուժության բնագավառում քաղաքականություն մշակող, վերահսկողությունների ակնաչափ և (կամ) ծառայություններ մատուցող Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարության լիազորած պետական մարմին (մարմիններ) .

20) **կանխարգելիչ կարանտին**՝ վարակիչ հիվանդությունների ներթափանցումը կանխող միջոցառումներ, որոնք իրականացվում են ձեռք բերված կենդանիների 30 օրվա ընթացքում առանձնացված պահելու և հիվանդությունների ախտորոշման համար հետազոտություններում կանխարգելիչ պատվաստումներ կատարելու նպատակով .

21) **կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանք**՝ մարդկանց կողմից սպառման համար չնախատեսված կենդանական ծագման հումքի և մթերքի արտադրության, վերամշակման արդյունքում ստացված արտադրանք (մսուկրային և մսային, եղջերային գոյացություններ և ստացված, ձկնային սլյուր, արյան չորացված պլազմա և արյունից ստացված այլ արտադրանք, հիդրոլիզային սպիտակուցներ, ոսկորներից և կենդանական ծագման այլ արտադրանքներից ստացված ժելատին), կենդանիների դիակներ, որոնք հանդիսանում են տեխնիկական հումք, նախատեսված չեն մարդկանց կողմից սպառման համար և ենթակա են լրացուցիչ վերամշակման կամ ոչնչացման .

22) **կենդանական ծագման հումք**՝ կենդանիներին սպանդից ստացված ներգատիչ գեղձեր, աղիք, կաշի, մոռթի, մազ (բուրդ, խոզան, փետուր, աղվամազ), եղջյուր, սմբակ, ոսկոր, չվերամշակված ճարպ, լեղի, արյուն, մեղրամոմ, մոմաթերթ, մեղվի թույն, օձի թույն, կարիճի թույն, կենդանական ծագման այլ թույներ, տեխնիկական ալբումին, կազեին, ժելատին, որսորդական հաղթանշաններ և այլն, որոնք օգտագործվում են վերամշակումից հետո .

23) **կենդանական ծագման մթերք**՝ կենդանիներին սպանդից ստացված միս, սպանդային ենթամթերք (ենթամաշկային և որովայնային ճարպ, ներքին պարենքիմատոզ օրգաններ, արյուն, ուղեղ, լեզու), հալած ճարպ, մսամթերք, կաթ և կաթնամթերք, վերամշակված ձուկ, երկկենցաղներ, խեցգետնակերպեր, կակղամորթեր, ցամաքային և ջրային անողնաշարավորներ և դրանցից ստացված մթերք, չբեղմնավորված ձկնկիթ և ձու, մեղր, որոնք առանց վերամշակման կամ վերամշակումից հետո օգտագործվում են սննդում կամ որպես սպարենային հումք .

24) **կենդանիներ**՝ կաթնասուններ, թռչուններ, երկկենցաղներ, սողուններ, ձկներ, կակղամորթներ, խեցգետնակերպեր, խիււնջներ, միջատներ, այլ ողնաշարավոր և անողնաշարավոր կենդանիներ, որոնք պահվում են մարդկանց կողմից կամ ազատ գոյատևում են .

25) **կենդանիների բեղմնավորիչ նյութեր**՝ սերմնահեղուկ, ձվաբջիջ, գիգոտև սաղմ, բեղմնավորված ձկնկիթ, ինկուբացիոն ձու, որոնք օգտագործվում են կենդանիներին արհեստական սերմնավորման, բեղմնավորման և բազմացման համար .

26) **կենդանիների կարանտին**՝ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարության կամ տարածքային կառավարման մարմինների կողմից կենդանիների կարանտինային հիվանդությունների բռնկումները վերացնող, վարակի օջախները մեկուսացնող և վարակի հետագա տարածումը կանխող, ինչպես նաև այդ ընթացքում ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց իրավունքներին ժամանակավոր սահմանափակումներ ու լրացուցիչ պարտականություններ սահմանող ռեժիմային գործունեություն .

27) **կենդանիների կարանտինային և հատուկ վտանգավոր վարակիչ հիվանդություններ**՝ կենդանիների, կենդանիներին և մարդկանց համար ընդհանուր վարակիչ հիվանդություններ, որոնք արագորեն տարածվում են, ընդգրկում ընդարձակ տարածքներ, պատճառում մեծ տնտեսական վնաս և վնասում կամ անմիջականորեն սպառնում են կենդանիներին և հանրության առողջությանը .

28) **կենդանիների համարակալում**՝ գյուղատնտեսական կենդանիներին (բացառությամբ թռչունների, մեղուների) և տնային կենդանիներին ակնաչնդիկ կողմավորված տեղեկություն պարունակող հատուկ պիտակների կամ մարմնի որոշակի մասերին էլեկտրոնային չիպերի՝ կրիչների ամրացում, որը հնարավորություն է ընձեռում անհատականացնելու և հաշվառելու կենդանիներին .

29) **կենդանիների մորթ**՝ սույն օրենքով սահմանված նպատակներով և դեպքերում ոչ սպանդանոցային պայմաններում կատարվող կենդանիների մորթ .

30) **կենդանիների պարտադիր ծանուցման ենթակա հիվանդություններ**՝ արագորեն տարածվելու, ընդարձակ տարածքներ ընդգրկելու և մեծ տնտեսական վնասներ հասցնելու հատկություններ ունեցող վարակիչ և ոչ վարակիչ հիվանդություններ, որոնց բացահայտման կամ կասկածի դեպքերը սահմանված կարգով ծանուցվում և գրանցվում են .

31) **կենդանիները և սպանող**՝ մարդու և սպանման համար նախատեսված կենդանակալման ծագման հումքի և մթերքի և ստացման նպատակով սպանողանոցներում կատարվող կենդանիները և սպանող, ներառյալ որոշակի հիվանդությունները դեպքում թույլատրված սանիտարակալման սպանողը:

32) **կենդանիները քնեցում**՝ պետական գրանցում ստացած անասնաբուժական դեղամիջոցով կենդանիները ժամանակավորացավ ազդելու կամ կյանքի ընդհատում:

33) **կենդանիները և մարդկանց առողջությունը սպառնացող վտանգ**՝ կենդանակալման ծագման հումքի և մթերքի, կենդանակալման ծագման կողմնակի արտադրանքի, կերատեսակների, անասնաբուժական դեղամիջոցի և վարակի աղբյուր կամ փոխանցման գործունեանդիսացող այլ օբյեկտները, առարկաները, որոնց օգտագործումը, սպառումը կամ առկայությունը կարող է կենդանիները և (կամ) մարդկանց առողջությունը համարվում են վտանգ ներկայացնել:

34) **համաճարակաբանական շղթայի օղակի վերացում (այսուհետև՝ վերացում)**՝ համաճարակաբանական շղթայի բոլոր փուլերում կենդանիները, կենդանիները և մարդկանց համար ընդհանուր վարակիչ հիվանդությունները տարածման սահմանափակման նույն վերացման նույն դեպքում միջոցառումները արդյունք, երբ համաճարակաբանական շղթան չի գործում:

35) **համայնքը սպասարկող անասնաբույժ**՝ մեկ կամ մի քանի համայնքում անասնաճարակաբանական պետական միջոցառումները շրջանակներում անասնաբուժական ծառայություններակալման անձ:

36) **հորմոնային պրեպարատ**՝ արտադրանքներ, որոնք պարունակում են հորմոնալ՝ էստրոգենային, անդրոգենային և հեստագենային ուղղակի և անուղղակի ազդեցություններ ունենեք:

37) **մեկուսացում**՝ գոնոնոզներով և գոնանթրոպոնոզներով վարակված կամ վարակման կասկածով կենդանիները որոշակի ժամանակահատվածում և պայմաններում՝ առանձնացված տարածքում կամ ցանկապատումներում կամ շինություններում, մեկուսացնող միջոցառումներ:

38) **պայմանակալման պիտանի կենդանակալման ծագման հումք և մթերք**՝ կենդանակալման ծագման հումք և մթերք, որոնք կարող են օգտագործվել վնասազերծումն ապահովող վերամշակումից հետո, որը երաշխավորում է դրանց անվտանգությունը:

39) **սանիտարակալման սպանող**՝ որոշակի հիվանդությունները դեմ պայքարում վարակված կամ վարակման անմիջակալման սպառնալիքի ենթակա կենդանիները հարկադիր պարտադիր սպանող՝ պայմանակալման պիտանի կենդանակալման ծագման հումք և մթերքի ստացմամբ:

40) **վերամշակում**՝ գործունեություն, որի արդյունքում փոփոխության ենթարկվում կենդանակալման ծագման հումք և մթերքի, կենդանակալման ծագման կողմնակի արտադրանքի պարունակությունը կամ բաղադրությունը՝ վերածվելով սպանման կամ արտադրություն համար պիտանի հումքի կամ մթերքի:

41) **տնային կենդանիներ**՝ կենդանիներ, որոնք պատկանում են կերակրվող, բուծվող կամ պահվող, սակայն, որպես կանոն, սննդամթերքի ստացման համար չնախատեսված կենդանիները:

Հոդված 4. Անասնաբուժություն և մասին օրենսդրություններ

1. Անասնաբուժության ոլորտում հարաբերությունները կարգավորվում են սույն օրենքով, իրավակալման այլ ակտերով և

Լեռնայի ն Դարաբաղի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով:

2. Եթե Լեռնայի ն Դարաբաղի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով սահմանված են այլ նորմեր, քան նախատեսված են սույն օրենքով, ապա կիրառվում են միջազգային պայմանագրերի նորմերը:

ԳԼՈՒԽ 2

ԱՆՍՆԱԲՈՒԺՈՒԹՅԱՆ ՈՒՈՐՏՈՒՄ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ

Հոդված 5. Անսնաբուժություն քննակառուցման պետական քաղաքականության հիմնական սկզբունքներն ու խնդիրները

1. Անսնաբուժություն քննակառուցման պետական քաղաքականության հիմնական սկզբունքներն ու խնդիրներն են՝

1) անսնաբուժություն ռևոլյուցիոնարական ակտերի կատարման ապահովումը, կենդանիների, մարդկանց առողջության պահպանման նույնիսկ անսնաբուժություն քննակառուցման գործունեության իրականացումը, շրջակա միջավայրի ու սպառողների իրավունքների պաշտպանություն գերակայությունը:

2) միջազգային և տարածաշրջանային համապատասխան կազմակերպությունների հետ համագործակցության ապահովումը և տեղեկատվություն փոխանակումը:

3) Լեռնայի ն Դարաբաղի Հանրապետությունում կենդանիների առողջության և բարեկեցության միջազգային չափանիշների ու պահանջների ներդրման ապահովումը:

4) գիտականորեն հիմնավորված ռիսկերի գնահատման, խորհրդատվության տրամադրման, ռիսկերի կառավարման ընթացքում դրանց գիտականորեն հիմնավորված գնահատականների հիման վրա պետական քաղաքականության վերանայումը:

Հոդված 6. Անսնաբուժության ռևոլյուցիոնարական կառավարության լիազորությունները

1. Լեռնայի ն Դարաբաղի Հանրապետության կառավարությունը սահմանում է

1) անսնաբուժական հսկման ենթակա ապրանքների ցանկը:

2) կենդանական ծագման մթերքի հիգիենային ներկայացվող ընդհանուր պահանջները:

3) կերատեսակների հիգիենային ներկայացվող պահանջները:

4) կենդանական ծագման կողմնակի տարատիպների ներկայացվող պահանջները:

5) կենդանական ծագման մթերքի անվտանգությանը ներկայացվող պահանջները, որոնք ներառում են ինչպես մանրէաբանական, այնպես էլ մակրո-ծաբանական և քիմիական ցուցանիշներով անվտանգությունը:

6) անսնաբուժական պետական վերահսկողություն ենթակա ապրանքների նմուշառման միասնական ընթացակարգը:

7) տարածքում միասնական անսնաբուժական ուղեկցող փաստաթղթերի կիրառման կարգը:

8) կենդանիների, կենդանական ծագման մթերքի, կերերի, պրեմիքսների ներմուծման, արտահանման և տարանցիկ փոխադրման կարգը:

9) Եվրոպական միություն, Եվրասիական տնտեսական միություն և այլ երկրներ արտահանվող կենդանական ծագման մթերքում արգելված նյութերը և անասնաբուժությունում օգտագործվող նյութերի մնացորդային առավելագույն քանակությունները.

10) մսի և կենդանիների սպանդից գոյացած մթերքի անասնաբուժական փորձաքննություն և կարգը.

11) կենդանիների սպանդից գոյացած մթերքի անասնաբուժական դրոշմման կարգը.

12) ձկան, ջրային կենդանիների և ձկնամթերքի անասնաբուժական փորձաքննություն և կարգը.

13) կաթի և կաթնամթերքի անասնաբուժական փորձաքննություն և կարգը.

14) մեղրի անասնաբուժական փորձաքննություն և կարգը.

15) ձվի անասնաբուժական փորձաքննություն և կարգը.

16) անասնաբուժական դեղամիջոցների արտահանման և ներմուծման կարգը.

17) անասնաբուժական դեղամիջոցների գրանցման կարգը.

18) անասնաբուժությունում և լոբոտում օգտագործվող կենսապատրաստու կենթի արտադրություն և լիցենզավորման կարգը.

19) անասնաբուժական և դեկլորոփաստաթոթերի տրման կարգը.

20) վճարովի անասնաբուժական ծառայությունների մատուցման կարգը.

21) սպանդանոցներում գյուղատնտեսական կենդանիների սպանդի կազմակերպման կարգը և ներկայացվող պահանջները.

22) կենդանիների վարակիչ հիվանդություններին դեմ պայքարում անկած, ոչնչացված կամ սանիտարական սպանդի (հարկադիր մոթի) ենթարկված կենդանիների փոխհատուցման կարգը.

23) կարանտին երկու և ավելի շրջաններում անասնահամաճարակի բռնկման դեպքում կարանտինի հայտարարումը.

24) անասնահակահամաճարակային միջոցառումների պետական ծրագրում ընդգրկված հիվանդություններին անկած կենդանիների փոխհատուցման կարգը.

25) կենդանիների ոչնչացման կամ հարկադիր մոթի իրականացման պայմանները, դեպքերը և կարգը.

26) կենդանիների, կենդանիների և մարդկանց համար ընդհանուր վարակիչ հիվանդություններին ցանկը.

27) կենդանիների համարակալման ընդհանուր կարգը.

28) անասնաբուժական պետական վերահսկողությունում և լոբոտում էլեկտրոնային տեղեկատվական համակարգի, անասնաբուժական պետական վերահսկողությունում ենթակա օբյեկտների և երրորդ երկրներին տնտեսավարողներին վերաբերյալ ռեեստրների վարման կարգը.

29) անասնաբուժական փորձաքննություն և կարգը:

2. Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն կառավարությունը հաստատում է

1) անասնաբուժական պետական վերահսկողությունում իրականացնող պաշտոնատար անձանց հանդերձանքի ձևը և կրելու կարգը.

2) կենդանիների կարանտինային, հատուկ վտանգավոր և պարտադիր ծանուցման ենթակա հիվանդություններին ցանկը.

3) կենդանիների կարանտինային, հատուկ վտանգավոր, պարտադիր ծանուցման ենթակա վարակիչ ու լայն տարածում ունեցող ոչ վարակիչ հիվանդություններին կանխարգելման և վերացման ծրագրերը.

4) ան աս ն աբ ու ժ ու թ յ ու ն ու մ օ գ տազ ո թ ժ վ ո ղ ն յ ու թ ե թ ի կ ե ն դ ան ակ ան ծ ազ մ ան մ թ ե թ ք ու մ մ ն ա գ ո թ դ ա յ ի ն ք ան ակ ն ե թ ի հ ս կ ո ղ ու թ յ ան մ շ տադ ի տար կ մ ան ծ թ ազ թ ե թ ը .

5) ան աս ն աբ ու ժ ակ ան վ ե թ ա հ ս կ ո ղ ու թ յ ան ե ն թ ակ ա ապր ան ք ն ե թ ի ` Լ ե ո ն ա յ ի ն Ղ ա ր աբ աղ ի Հ ան թ ապե տ ու թ յ ան տաբ ած ք ն ե թ մ ու ծ մ ան ը ն Լ ե ո ն ա յ ի ն Ղ ա ր աբ աղ ի Հ ան թ ապե տ ու թ յ ան տաբ ած ք ի ց աբ տահ ան մ ան ը ն ե թ կ ա յ ա գ վ ո ղ պահ ան ջ ն ե թ ը .

6) ան աս ն աբ ու ժ ակ ան վ ե թ ա հ ս կ ո ղ ու թ յ ան ի թ ակ ան ա գ մ ան ժ ա մ ան ակ ը ն դ ու ն վ ո ղ ակ տե թ ի օ թ ի ն ակ ե լ ի ձ ն ե թ ը :

3. Լ ե ո ն ա յ ի ն Ղ ա ր աբ աղ ի Հ ան թ ապե տ ու թ յ ան կ առ ա վ աբ ու թ յ ու ն ը ը ն դ ու ն ու մ է ս ու յ ն օ թ ե ն ք ի ց ք խ ո ղ ա յ լ ի թ ա վ ակ ան ակ տե թ :

Հ ո ղ վ ած 7. Լ ի ազ ո թ մ աբ մ ի ն ի լ ի ազ ո թ ու թ յ ու ն ն ե թ ը

1. Լ ի ազ ո թ մ աբ մ ի ն ը հ ա ս տա ս տ ու մ է `

1) պե տակ ան վ ե թ ա հ ս կ ո ղ ու թ յ ան ի թ ակ ան ա գ մ ան հ ա մ աբ ան հ թ ած ե շ տ գ թ ան ց ա մ ա ս յ ան ն ե թ ի , կ ն ի ք ն ե թ ի , փ ա ս տաթ ղ թ ե թ ի , վ աբ չ ակ ան ակ տե թ ի , պե տակ ան վ ե թ ա հ ս կ ո ղ ու թ յ ու ն ի թ ակ ան ա գ ն ո ղ պ ա շ տ ո ն ա տաբ ան ձ ան ց ան հ ա տակ ան կ ն ի ք ն ե թ ի ձ ն ե թ ը .

2) ան ա մ ն աբ ու ժ ա մ ան ի տաբ ակ ան փ ո թ ձ աք ն ն ու թ յ ան ե գ թ ակ ա գ ու թ յ ան ն պ ի տակ ի ձ ն ե թ ը .

3) ան աս ն աբ ու ժ ակ ան գ ո թ ծ ու ն ե ու թ յ ու ն ի թ ակ ան ա գ ն ո ղ ան ձ ան ց կ ո ղ մ ի ց վ աբ վ ո ղ գ թ ան ց ա մ ա ս յ ան ն ե թ ի ձ ն ե թ ը .

4) կ ե ն դ ան ի ն ե թ ի ան աս ն աբ ու ժ ակ ան ան ձ ն ազ թ ի ձ ն ը ն լ թ ա գ ն ե լ ու կ աբ գ ը :

2. Լ ի ազ ո թ մ աբ մ ի ն ը ս ա հ մ ան ու մ է `

1) կ ե ն դ ան ի ն ե թ ի վ աբ ակ ի չ հ ի վ ան դ ու թ յ ու ն ն ե թ ի դ ե մ պ ա յ ք աբ ի ն կ ան ի սաբ գ ե լ մ ան հ թ ա հ ան գ ն ե թ ն մ ե թ ո ղ ակ ան ու ղ ե ց ու յ ց ն ե թ .

2) ան աս ն աբ ու ժ ակ ան գ ո թ ծ ու ն ե ու թ յ ան ը ն ե թ կ ա յ ա գ վ ո ղ պահ ան ջ ն ե թ ը ` ը ս տ ան աս ն աբ ու ժ ակ ան վ ե թ ա հ ս կ մ ան ե ն թ ակ ա օ բ յ ե կ տ ի կ ա մ ան աս ն աբ ու ժ ակ ան հ ա ս տա ս տ ու թ յ ան տե ս ակ ի .

3) ան աս ն աբ ու ժ ակ ան պե տակ ան վ ե թ ա հ ս կ ո ղ ու թ յ ան ե ն թ ակ ա ապր ան ք ն ե թ ի ն ն ե թ կ ա յ ա գ վ ո ղ մ ի աս ն ակ ան ան աս ն աբ ու ժ ակ ան ` ան աս ն աբ ու ժ ա ս ան ի տաբ ակ ան պահ ան ջ ն ե թ ը :

3. Լ ի ազ ո թ մ աբ մ ի ն ն ի թ ակ ան ա գ ն ու մ է `

1) ան աս ն ա հ ա մ ա ճ աբ ակ ա յ ի ն ի թ ա վ ի ճ ակ ի կ ան ի ս թ թ ո շ ու մ ն գ ն ա հ ա տ ու մ , մ շ տադ ի տաբ կ ու մ (մ ո ն ի թ ո թ ի ն գ) .

2) կ ե ն դ ան ի ն ե թ ի հ ի վ ան դ ա գ ու թ յ ան ու վ աբ ակ ի չ հ ի վ ան դ ու թ յ ու ն ն ե թ ի ց ան կ ու մ ն ե թ ի պ ա տ ձ առ ն ե թ ի վ ե թ լ ու ծ ու թ յ ու ն .

3) գ յ ու ղ ա տ ն տե ս ակ ան կ ե ն դ ան ի ն ե թ ի հ ա մ աբ ակ ալ ու մ ն հ ա շ վ առ վ ած կ ե ն դ ան ի ն ե թ ի վ ե թ աբ ե թ յ ալ է լ ե կ տր ո ն ա յ ի ն տե ղ ե կ ա տ վ ակ ան հ ա մ ակ աբ գ ի մ շ ակ ու մ ն տե ղ ե կ ա տ վ ակ ան շ տե մ աբ ան ի վ աբ ու մ .

4) ան աս ն աբ ու ժ ակ ան պե տակ ան վ ե թ ա հ ս կ ո ղ ու թ յ ան ե ն թ ակ ա գ ո թ ծ ու ն ե ու թ յ ա մ ք գ թ աղ վ ո ղ ան աս ն աբ ու ժ ակ ան վ ե թ ա հ ս կ մ ան ե ն թ ակ ա ապր ան ք ն ե թ ն ե թ մ ու ծ ո ղ ն աբ տահ ան ո ղ , կ ե ն դ ան ի ն ե թ պահ ո ղ , կ ե ն դ ան ակ ան ծ ազ մ ան հ ու մ ք ի ն մ թ ե թ ք ի , կ ե ն դ ան ակ ան ծ ազ մ ան կ ո ղ մ ն ակ ի աբ տադ թ ան ք ի , կ ե թ ա տե ս ակ ն ե թ ի , ան աս ն աբ ու ժ ակ ան դ ե ղ ա մ ի ջ ո ց ն ե թ ի աբ տադ թ ու թ յ ա մ ք , վ ե թ ա մ շ ակ մ ա մ ք , պահ պան մ ա մ ք , փ ո ի սադ թ մ ա մ ք , առ ն տր ո վ կ ա մ ի թ ա գ մ ա մ ք գ թ աղ վ ո ղ Ֆ ի գ ի կ ակ ան ն ի թ ա վ աբ ան ակ ան ան ձ ան ց հ ա շ վ առ ու մ , դ թ ան ց գ ո թ ձ առ ն ու թ յ ու ն ն ե թ ի ն դ թ ան ց ի թ ակ ան ա գ մ ան տաբ ած ք ն ե թ ի վ ե թ աբ ե թ յ ալ է լ ե կ տր ո ն ա յ ի ն տե ղ ե կ ա տ վ ակ ան հ ա մ ակ աբ գ ի մ շ ակ ու մ ն տե ղ ե կ ա տ վ ակ ան շ տե մ աբ ան ի վ աբ ու մ .

5) ան աս ն աբ ու ժ ակ ան պե տակ ան վ ե թ ա հ ս կ ո ղ ու թ յ ան ո լ ո թ տ ու մ է լ ե կ տր ո ն ա յ ի ն տե ղ ե կ ա տ վ ակ ան հ ա մ ակ աբ գ ի , ան աս ն աբ ու ժ ակ ան

պէ տակ ան վերահսկողութեան ենթակա օբյեկտներին և երրորդ երկրներին տնտեսավարող սուբյեկտներին վերաբերյալ ներդրումները ներդրում.

6) Լեռնայի Ղարաբաղի Հանրապետութեան կառավարութեան նրա շահմանված ապրանքներին պէտակ ան գրանցում և պէտակ ան գրանցման վկայակամներին ներդրում.

7) Լեռնայի Ղարաբաղի Հանրապետութեան նից Եվրասիական տնտեսական միութեան անդամ պետութեան փոխադրվող, Լեռնայի Ղարաբաղի Հանրապետութեան տարածքներում ծվող անասնաբուժական վերահսկման (հսկողութեան) ենթակա ապրանքներին արտադրութեան, վերամշակում և (կամ) պահպանում իրականացնող կազմակերպութեան ներդրում և անձանց ներդրումներին վարում.

8) անասնաբուժական դեղամիջոցներին գրանցում:

4. Լիազորմամբինը համագործակցում է անասնաբուժութեան ոլորտում միջազգային կազմակերպութեան ներդրումներին հետ:

5. Լիազորմամբինը Լեռնայի Ղարաբաղի Հանրապետութեան կառավարութեան հաստատման և ներկայացում և հակասանասնահամաճարակային տարեկան միջոցառումներին պէտակ ան ծրագրերը և նրանում ներառված վարակիչ հիվանդութեան ներդրումներին գանկը:

6. Լիազորմամբինը իրականացում է Լեռնայի Ղարաբաղի Հանրապետութեան Սահմանադրութեամբ և օրենքներով սահմանված այլ լիազորութեան ներդրումներ (գործողութեան ներդրում):

Հոդված 8. Անասնաբուժութեան ոլորտում տարածքային կառավարման մարմնի պարտականութեան ոլորտները

1. Տարածքային կառավարման մարմինը շրջանի տարածքում պարտավոր է`

1) ապահովել և համակարգել կենդանիներին վարակիչ և գանգվածային ոչ վարակիչ հիվանդութեան ներդրումներին կանխարգելման ու վերացման միջոցառումներին կազմակերպման և իրականացման աշխատանքները.

2) լիազորմամբինը ներկայացմամբ համապատասխան տարածքում` համայնքում, բնակավայրում կենդանիներին կարանտինային հիվանդութեան ներդրումներին բռնկման դեպքում սահմանել և չեղյալ հայտարարել կարանտինը.

3) աջակցել պէտակ ան վերահսկողական գործառնութեան իրականացմանը:

Հոդված 9. Անասնաբուժութեան ոլորտում տեղական ինքնակառավարման մարմններին լիազորութեան ոլորտները

1. Անասնաբուժութեան ոլորտում տեղական ինքնակառավարման մարմններին լիազորութեան ներդրում սահմանվում են «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Լեռնայի Ղարաբաղի Հանրապետութեան օրենքով:

ԳԼՈՒԽ 3

ԿԵՆՏՐՈՆԻԿԱԿԱՆ ՎԱՐՍԿԻՉ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԴԵՄՊՍՅՔԱՐԻ ՀԱՄԱԼԻՈՒՄ ՈՉՆՉՍՅՎԱԾ ԿԱՍՀԱՐԿԱՐԻՐ ՍՈՐԹԻ ԵՆԹԱԿՎԱԾ ԿԵՆՏՐՈՆԻԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՐ ՓՈԽՉ ՍՏՈՒՑՈՒՄԸ

Հոդված 10. Կենդանիներին վարակիչ հիվանդություններին դեպքում անկաճ, ոչ նշացված կամ սանիտարական սպանդի և մորթի ենթարկված կենդանիներին համար փոխհատուցման ծախսերը

1. Կենդանիներին վարակիչ հիվանդություններին դեպքում անկաճ, ոչ նշացված կամ սանիտարական սպանդի և մորթի ենթարկված կենդանիներին համար փոխհատուցման ծախսերը կատարվում են Լեռնայի Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով:

ԳԼՈՒԽ 4

ԱՆՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ, ԱՆՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄԸ, ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՄՍ ՈՒՄԸ ԵՎ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հոդված 11. Անասնաբուժական գործունեության ամբողջական իրավունքը

1. Լեռնայի Ղարաբաղի Հանրապետությունում անասնաբուժական գործունեության ամբողջական իրավունք ունեն անասնաբուժական մասնագիտական կրթություն ունեցող ֆիզիկական անձինք և անհատ ձեռնարկատերերը, համապատասխան մասնագետներով ապահովված իրավաբանական անձինք:

2. Լեռնայի Ղարաբաղի Հանրապետությունում օրենսդրության սահմանված պահանջներին համապատասխան անասնաբուժական գործունեության ամբողջական իրավունք ունեն նաև բնակչության իրավունք և Լեռնայի Ղարաբաղի Հանրապետությունում կամ անասնաբուժական որակավորման փաստաթղթերի վերաբերյալ Լեռնայի Ղարաբաղի Հանրապետության հետ փոխգործակցության համաձայնագիր ունեցող այլ երկրում անասնաբուժական մասնագիտական կրթություն ստացած օտարերկրյա ֆիզիկական անձինք, ինչպես նաև օտարերկրյա կազմակերպությունները:

Հոդված 12. Անասնաբուժական գործունեության պահանջները

1. Անասնաբուժական գործունեություն իրականացնող անասնաբույժները, անասնաբուժական որակավորմամբ աշխատողներ ունեցող իրավաբանական անձինք, ինչպես նաև պարասպորտի ներքին անասնաբուժական գործունեություն իրականացնելու մասին լիազորմամբ ներկայացնում են տեղեկատվություն:

2. Անասնաբուժական գործունեություն իրականացնող անձինք իրենց գործունեության իրականացումը կարող են հավաստել կնիքով:

3. Լաբորատոր անասնաբուժական գործունեություն իրականացվում է անասնաբուժական պետական և մասնավոր ուսումնական, գիտահետազոտական կազմակերպություններում, անասնաբուժական կլինիկական երում, լաբորատորիաներում:

Հոդված 13. Անասնաբուժական վերապատրաստումը

1. Անասնաբուժական ոլորտի պետական մարմիններն ապահովում են անասնաբույժի որակավորում ունեցող մասնագետներին վերապատրաստումը:

Հոդված 14. Անասնաբուժական լաբորատոր գործունեությունը

1. Լաբորատոր գործունեությունը ներառում է՝
- 1) կենդանիներին հիվանդություններին ախտորոշիչ հետազոտությունները.
 - 2) անասնաբուժասանիտարական փորձաքննությունը, որին ենթակա են՝
ա. չվերամշակված կենդանական ծագման հումքը և մթերքը,
բ. չվերամշակված կենդանական ծագման կերատեսակները,
գ. բեղմնավորիչ նյութերը՝ սերմնահեղուկ, ձվաբջիջ, զիգոտ և սաղմ, բեղմնավորված ձկնկիթ, ինկուբացիոն ձու.
 - 3) անասնապահությունում և շրջակա միջավայրի աղտոտման նախնական գոհեցնիկ նորմերի, անվտանգություն սահմանված նորմերի, արգելված և մնացորդային նյութերի քանակայտման ներդրված փորձաքննությունը.
 - 4) անասնաբուժական դեղամիջոցների որակի և արդյունավետությունն անկատար հետազոտությունները:
2. Սույն հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ և 4-րդ կետերով սահմանված լաբորատոր գործունեությունն իրականացվում է հավասարազորված կազմակերպություններում:
3. Կենդանիներին վարակիչ հիվանդություններին ախտորոշման լաբորատոր փորձաքննությունն արդյունքների վիճարկման դեպքում ազգային ռեֆերենս լաբորատորիայի տված արձանագրությունը համարվում է վերջնական:

ԳԼՈՒԽ 5

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԵՎ ԻՐԱԿԱՐԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՅ, ԱՆՀԱՏ ՁԵՌՆԱՐԿԱՏ ԵՐԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ, ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏ ՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հոդված 15. Անասնաբուժական գործունեությունն իրականացնողներին իրավունքները

1. Անասնաբուժական գործունեությունն իրականացնող ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք, անհատ ձեռնարկատերերն իրավունք ունեն`
- 1) պայմանագրային հիմունքներով կատարելու հակաանասնահամաճարակային միջոցառումներին աջակցության քննը.
 - 2) կազմակերպելու և իրականացնելու կենդանիներին հիվանդություններին կանխարգելման և իմունակային խարգելման համապատասխան միջոցառումներ.
 - 3) կատարելու կենդանիներին հիվանդություններին ախտորոշում, բուժում, վերացում.
 - 4) կենդանիներին հիվանդություններին ախտորոշման նպատակով իրականացնելու կլինիկական, լաբորատոր (վիրուսաբանական,

մանրէաբանական, կենսաքիմիական, քիմիաթունաբանական, նադիոլոգիական, հյուսվածքաբանական, մակաբուժաբանական) հետազոտություններ, թեստեր:

5) կատարելու կենդանիներին արհեստական սերմնավորում:

6) տրամադրելու համապատասխան նմուշի ստորագրվածու կնքվածան ասնաբուժական ուղեկցող փաստաթուղթ:

7) կատարելու կենդանիներին գրանցում և գրանցված կենդանիներին համար տրամադրելու անասնաբուժական անձնագրեր:

8) ունենալու իրենց գործունեությունը հավաստող համապատասխան նմուշի դրոշմակնիքներ և անհրաժեշտ տեխնիկական այլ միջոցներ:

9) ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց տրամադրելու խորհրդատվություն՝ կենդանիներին վարակիչ և ոչ վարակիչ հիվանդություններին կանխարգելման ու վերացման միջոցառումներին իրականացման վերաբերյալ:

10) նախնական ախտորոշման նպատակով իրականացնելու դիակներին ախտաբանական առումական հերձում, ըստ անհրաժեշտության, լաբորատոր հետազոտություններին ուղարկելու ախտաբանական նմուշներ:

11) կենդանիներին համարակալում, հաշվառում, ինչպես և սույն օրենքով և այլ իրավական ակտերով սահմանված կենդանիներին անձնագրերին, կենդանիներին հաշվառման և անասնաբուժական միջոցառումներին գրանցամատյաններին վարում:

12) վարելու իր կողմից սպասարկվող անասնապահական ֆերմաներին հակաանասնահամաճարակային միջոցառումներին վերաբերյալ գրանցամատյանը, որի ձևը հաստատում է լիազորմարմինը:

13) օրենքով սահմանված կարգով ստեղծելու անասնաբույժներին հասարակական կազմակերպություններ:

14) իրականացնելու Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենսդրությունը սահմանված այլ գործառնություններ:

Հոդված 16. Անասնաբուժական գործունեությունն իրականացնողներին պարտականությունները

1. Անասնաբուժական գործունեությունն իրականացնող ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք, անհատ ձեռնարկատերերն պարտավոր են՝

1) սպահովել անասնաբուժական գործունեությանը ներկայացվող պահանջները:

2) հակաանասնահամաճարակային միջոցառումներին և անասնաբուժական գործունեության համապատասխան գրանցամատյաններում կատարել գրանցումներ և հաշվետվություններ կայացնել լիազորմարմին:

3) յուրաքանչյուր ամիս լիազորմարմին ներկայացնել յուրաքանչյուր նոր գրանցված գյուղատնտեսական կենդանու անասնաբուժական անձնագրի տվյալները:

4) կենդանիներին վարակիչ հիվանդություններին առաջացման վտանգի, կենդանիներին հիվանդացություն և անկման դեպքում անհապաղ ծանուցել լիազորմարմին և իրականացնել հիվանդություններին կանխարգելման և վերացման հրահանգները:

5) կենդանիներին տերերին տեղեկացնել կենդանիներին առողջություն վրա անասնաբուժական դեղամիջոցի կամ բժշկական պրեպարատներով հագեցած կերերին կիրառման խախտումներին կամ դադարեցման ժամանակահատվածի ազդեցություն մասին:

6) ան միջ ապեւ տեղեկացնել լիազորմարմնին՝ անկաճ կենդանիներին հավաքման, ոչնչացման կամ թաղման գործընթացներին խախտումներին հայտնաբերման դեպքերում:

7) կենդանիներին բուժման և գոռոտեխնիկական նպատակներով կիրառել հորմոնալ արտադրանքներին, բետա-անտագոնիստներին, թիրեոստատիկ կամ այլ անասնաբուժական դեղամիջոցներին և անասնաբուժական միջոցներին օգտագործման պահանջները:

8) անասնահամաճարակային իրավիճակից ելնելով՝ լիազորմարմնին անխաճեռնություն, հակասանասնահամաճարակային տարեկան միջոցառումներին պետական ծրագրի աշխատանքներն իրականացնող անասնաբույժներին աջակցելու նպատակով կատարել կենդանիներին հիվանդություններին կանխարգելման, սահմանափակման և վերացման միջոցառումներ:

2. Անասնաբուժական գործունեություն իրականացնող ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք, անհատ ձեռնարկատերերն իրենց պարտականությունները ոչ պատշաճ կատարելու, իրավասությունները վերագանցելու, պետական ու առևտրային գաղտնիք համարվող տեղեկություններ հրապարակելու դեպքերում պատասխանատվություն են կրում օրենքով սահմանված կարգով:

Հոդված 17. Համայնքը սպասարկող անասնաբույժի պարտականությունները

1. Համայնքը սպասարկող անասնաբույժն իր կողմից սպասարկվող համայնքի տարածքում պարտավոր է իրականացնել

1) անասնահակահամաճարակային տարեկան միջոցառումներին պետական ծրագրում ընդգրկված կենդանիներին վարակիչ հիվանդություններին նկատմամբ կանխարգելիչ պատվաստումներ, ախտորոշման նպատակով արյունառում, այլ անասնաբուժական միջոցառումներ:

2) կենդանիներին հաշվառում, համարակալում, ինչպես նաև սույն օրենքով և այլ իրավական ակտերով սահմանված կենդանիներին անձնագրերի, կենդանիներին հաշվառման և անասնաբուժական միջոցառումներին գրանցամատյաններին վարում:

3) կատարված հակասանասնահամաճարակային միջոցառումներին, հայտնաբերված վարակիչ և ոչ վարակիչ հիվանդություններին վերաբերյալ տեղեկատվության և հաշվետվության տրամադրում լիազորմարմնին:

4) գյուղատնտեսական կենդանիներին նախասպանդային և հետսպանդային զննում:

5) անասնաբուժության ոլորտը կարգավորող Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենսդրության պահանջներին խախտումներ արձանագրելու դեպքում տեղեկատվության տրամադրում լիազորմարմնին:

6) կենդանիներին պաշտպանությունը և բարօրությունն ուղղված անասնաբուժական գործունեություն:

7) Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության տարածքում փոխադրվող անասնաբուժական պետական վերահսկողություն ենթակա ապրանքներին համար անասնաբուժական ուղեկցող փաստաթղթերի տրամադրում:

8) Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված այլ լիազորություններ:

ԳԼՈՒԽ 6

ՀԱԿԱՆԱՄԼԱՀ ԱՍՏՃԱՐԱԿԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑ ԱՌՈՒՄՆԵՐԻՆ ՆԵՐԿԱՅ ԱՅ ՎՈՂ ՊԱՀ ԱՆՋՆԵՐԸ

Հոդված 18. Հակաանասնահամաճարակային տարեկան միջոցառումներն պետական ծրագրերը

1. Հակաանասնահամաճարակային տարեկան միջոցառումներն պետական ծրագրերը պարտադիր են անում և ընդգրկված կենդանատեսակներին նկատմամբ և ներառում են կիրառվող միջոցառումներն տեսակները և դրանց իրականացման ժամանակահատվածը, անասնազվիաքանակի ընդգրկումը և այլն:

2. Հակաանասնահամաճարակային տարեկան միջոցառումներն պետական ծրագրում չներառված կարանտինային կամ հատուկ վտանգավոր հիվանդություններն առջացման վտանգի կամ բռնկման դեպքում ծրագրում կատարվում են լրացում, և հատկացվում են հավելյալ պետական միջոցներ:

3. Արտահանման կամ ներմուծման ենթակա կենդանիներին արտոնաշիջ հետազոտություններն իրականացման ծախսերը կատարում են կենդանիներին սեփականատերերը:

4. Հակաանասնահամաճարակային միջոցառումներն իրականացվում են կենդանիներին վարակիչ հիվանդություններին դեմ պայքարի և կանխարգելման միջոցառումներին հրահանգներին, մասնագիտական մեթոդական ցուցումներին համաձայն:

Հոդված 19. Կենդանիներին վարակիչ հիվանդություններին ծանուցումը և գրանցումը

1. Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում կենդանիներին վարակիչ հիվանդությունները ենթակա են պարտադիր ծանուցման և գրանցման:

2. Կենդանիներին վարակիչ հիվանդություններին միջազգային ծանուցումը կատարվում է Կենդանիներին առողջություն համաշխարհային կազմակերպությունն սահմանած ընթացակարգով: Կենդանիներին վարակիչ հիվանդությունները գրանցվում են լիազոր մարմնի հաստատած անասնահամաճարակային իրավիճակի վերաբերյալ գրանցամատյանում:

ԳԼՈՒԽ 7

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆԸ, ՀԱՄԱՐԱԿԱՆ ՄԱՆԸ ԵՎ ԳՐԱՆՑ ՄԱՆԸ, ԱՆԱՄՆԱՊԱՀ ՈՒԹՅԱՆԸ, ԱՆԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀՍԿՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՓՈՒԼ ԵՐՈՒՄ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆԸ, ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ՑՈՒՑ ԱՀ ԱՆԴԵՄՆԵՐԻՆ, ՄՐՑՈՒՑԹՆԵՐԻՆ ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՐԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆԸ ԿԱՄՇՈՒԿԱՅԻՆ ՆԵՐԿԱՅ ԱՅ ՎՈՂ ՊԱՀ ԱՆՋՆԵՐԸ

Հոդված 20. Կենդանիներին հաշվառումը, համարակալումը և գրանցումը

1. Լեռնայի և Ղարաբաղի Հանրապետության նույն գյուղատնտեսական կենդանիները ենթակա են հաշվառման, համարակալման և գրանցման, որոնց արդյունքում ստեղծվում է համարակալված կենդանիների վերաբերյալ էլեկտրոնայի տեղեկատվական համակարգ:

2. Հաշվառման, համարակալման և գրանցման արդյունքում գյուղատնտեսական կենդանիների համար կազմվում են կենդանու անձնագիր, կենդանիների հաշվառման և անասնաբուժական միջոցառումների գրանցամատյաններ, որոնք վարում է համայնքը սպասարկող անասնաբույժը:

3. Համայնքը սպասարկող անասնաբույժը պարտավոր է գրանցամատյաններում մուտքագրել համարակալված մթերատու կենդանու անհատական տվյալները, կենդանու շարժի, սպանդի, անկման, բուժման, հակաանասնահամաճարակային կանխարգելիչ միջոցառումների և այլ տվյալների վերաբերյալ անձնագրային տեղեկությունները:

4. Կենդանիների գրանցման, պահանջվող ձևերի, գրանցամատյանների և կենդանիների անձնագրերի տպագրման, կենդանիների ակնջների պիտակավորման գործընթացի, պիտակավորման համար անհրաժեշտ սարքավորումների, տարբերակող պիտակներ ձեռք բերելու, էլեկտրոնայի տեղեկատվական համակարգի ստեղծման և ստացված տվյալների մշակման ֆինանսավորումը կատարվում է պետական բյուջեի և օրենքով չարգելված այլ միջոցների հաշվին:

Հոդված 21. Կենդանիների և թռչունների բուժամբ, անասնապահության գրադոնդները պարտականության ներքո

1. Կենդանիների և թռչունների բուժամբ, անասնապահության ամբողջական ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք, անհատ ձեռնարկատերերը պարտավոր են`

1) ֆերման սպասարկող անասնաբույժին կամ անասնաբուժական ծառայությանը ծանուցել կենդանիների քանակների փոփոխությունների վերաբերյալ`

ա. նոր ձեռք բերված կամ տնտեսությունը լքած կամ անկաճ կամ սպանդի կամ հարկադիր մորթի ենթարկված կենդանիների դեպքում` երեք օրվա ընթացքում,

բ. տնտեսությունում նոր ծնված խճկորներին, հորթերին, գառներին, այծերին և մորուկներին դեպքում` յոթ օրվա ընթացքում.

2) ֆերման սպասարկող անասնաբույժին կամ անասնաբուժական ծառայությանը երեք օրվա ընթացքում ներկայացնել նոր ձեռք բերված կենդանու անձնագիրը առկայության դեպքում, և ձեռք բերված մթերատու կենդանիների անասնաբուժական ուղեկցող փաստաթղթերը.

3) սպահովել իրենց տնօրինության տակ գտնվող հաշվառման և համարակալման ենթակա կենդանիների համարակալումը, պատվաստումները, ախտորոշիչ հետազոտությունները.

4) պահել գրանցամատյան, որը պետք է պահվի առնվազն հինգ տարի ժամկետով, որտեղ ֆերման սպասարկող անասնաբույժի կամ անասնաբուժական ծառայության կողմից լրացվում են`

ա. կենդանիների համարակալումները,

բ. անկաճ, մորթված, վաճառված, նոր ձեռք բերված կենդանիների մասին,

գ. անասնապահական ֆերմայի հաշվառման համարը, որտեղից ստացվել են կենդանիները կամ որտեղ դրանք վաճառվել են,

դ. կատարված բուժումներին, ակտորոշումներին, պատվաստումներին, մշակումներին մասին,

ե. ֆերմայում աշխատողներին՝ կենդանիներին խնամողներին մասին.

5) ֆերման սպասարկող անասնաբուժական ծառայությանը և (կամ) լիազորմամբ մասնին տեղեկացնել կենդանիներին առողջական վիճակի վերաբերյալ փոփոխություններին, հիվանդացության, իրականացրած սանիտարական և պանդի, կենդանիներին մորթի և ստկած կենդանիներին մասին.

6) ֆերման սպասարկող անասնաբուժական ծառայության, համայնքը սպասարկող անասնաբույժի և լիազորմամբ համար սպահովել անասնապահական ֆերմայում և անասուններին և կատամամբ համապատասխան գործունեությունն ազատորեն իրականացնելու հնարավորությունն.

7) պահպանել կենդանիներին պահմանը, տեղաշարժին և տեղափոխմանը ներկայացվող պահանջները.

8) պահպանել կենդանիներին պաշտպանության և բարօրության պահանջները.

9) կենդանիներին վարակիչ հիվանդություններին կանխարգելման, սահմանափակման և ոչնչացման միջոցառումներին իրականացման շրջանակներում կատարել ներգրավված անասնաբույժներին ցուցումները, լիազորմամբ հանձնարարությունները, կարգադրությունները.

10) պահպանել գյուղատնտեսական կենդանիներին խնամքին և պահմանը ներկայացվող գոհիզման պահանջները, որոնք սահմանում է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարությունը:

Հոդված 22. Անասնաբուժական հսկման ենթակա սպրանքներին շրջանառության փուլերում գործունեություն իրականացնող անձանց սպարտակության ու նստեցումը և սահմանափակումները

1. Կենդանիներին առողջություն և մարդկանց գոհունակացին և գոհանթրոպոնոգային վարակներին պաշտպանության համալիրում անասնաբուժական վերահսկման ենթակա սպրանքներն արմուծող և արտահանող, մթերատու կենդանիներ պահող, կենդանական ծագման հումքի և մթերքի, կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի, կերատեսակներին, անասնաբուժական դեղամիջոցներին արտադրությամբ, վերամշակմամբ, պահպանմամբ, փոխադրմամբ, առևտրով կամ իրացմամբ գրավող ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք պարտավոր են՝

1) ապահովել կենդանիներին վարակիչ հիվանդություններին կանխարգելման և վերացման ուղղված միջոցառումներին իրականացումը.

2) անասնաբուժական ծառայությանն անհապաղ տեղեկացնել կենդանիներին հանկարծակի և զանգվածային հիվանդացության կամ անկումներին մասին.

3) թույլ տալ և աջակցել անասնաբույժներին գննելու կենդանիներին, պատվաստել դրանց, ինչպես նաև կատարել ակտորոշիչ հետազոտություններ և այլ թեստեր.

4) անասնաբուժական վերահսկման ենթակա սպրանքներն արմուծել և արտահանել կամ դրանց տարանցիկ փոխադրումն իրականացնել սույն օրենքով, դրանից բխող իրավական ակտերով և միջազգային անասնաբուժական օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին համապատասխան.

5) կենդանիներին, բեղմնավորող նյութերին, կենդանական ծագման հումքի և մթերքի, կերատեսակներին տեղափոխումը և իրացումն իրականացնել միայն անասնաբուժական ուղեկցող փաստաթղթերի առկայությամբ .

6) արտահանել, արտադրել, պահպանել, վերամշակել և շուկայում տեղակայել իրացնել անասնաբուժասանի տարական փորձաքննության եթե արկված կենդանական ծագման հումք և մթերք, կերատեսակներ .

7) առանց անասնաբուժական ծառայության գրավոր համաձայնություն՝ բացառել կենդանիներին մորթը և մորթից գոյացած մթերքի և հումքի իրացումը .

8) հաշվառվել լիազորմամբ՝ անձամբ կամ փոխառյալին առաքման կամ ֆաքսի կամ էլեկտրոնային փոխակամ պաշտոնական էլեկտրոնային կայքում առցանց գրանցվելու միջոցով՝ ներկայացնելով տեղեկատվություն իրենց կողմից կատարվող գործառնություններին և դրանց իրականացման տարածքներին մասին, որը պարունակում է հետևյալ տվյալները՝

ա. սննդի օպերատորի անվանումը կամ անունը, ազգանունը,

բ. գործունեության (գործառնություն) տեսակը,

գ. գործունեության իրականացման վայրը,

դ. հարկվածարողի հաշվառման համարը (ՀՎՀՀ),

ե. պետական գրանցման վկայականի սերիան և համարը .

9) սույն հոդվածի 1-ին մասի 8-րդ կետով սահմանված հաշվառման տեղեկատվության տվյալներում տեղի ունեցած փոփոխության դեպքում փոփոխությունը կատարելուց հետո՝ երեք օրվա ընթացքում, լրացուցիչ տեղեկացնել լիազորմանին :

2. Արգելվում է՝

1) չհամարակալված մթերատու կենդանիներին տեղաշարժել կամ տեղափոխումը, որոնց նկատմամբ չեն կիրառվել հակասնասնահամաճարակային տարեկան և կենդանիներին վարակիչ հիվանդություններին կանխարգելման և վերացման հրահանգներով սահմանված միջոցառումները .

2) գյուղատնտեսական կենդանիներին և հատակական ականջաններին և կամ այլ տեսակի համարակալումներին հանումը կամ մեղվի փեթակներին նշաններին ջնջումը .

3) առանց անասնաբուժական ուղեկցող փաստաթղթերի առկայության մթերատու կենդանիներին, իսկ խոշոր եղջերավոր և միասմբակավոր անասուններին համար՝ նաև առանց անձնագրի տեղափոխումը .

4) թափոններին հավաքման համար հատուկ հատկացված տեղերում անասնապահությունը կամ կենդանիներին բուժումը, կենդանիներին կերակրումը .

5) հիվանդ կամ հարավոր վարակակիր կենդանիներին տեղափոխումը, բացառությամբ այն դեպքերին, երբ այն իրականացվում է անասնաբույժի գրավոր ցուցումով կամ լիազորմամբ՝ գիտությունները և թույլ տվություններով .

6) կենդանիներին կերակրումը սննդի մնացորդներով, բացառությամբ այն կենդանիներին, որոնք բուժվում են մորթու արտադրության համար .

7) հասարակական արոտավայրերին և ջրելատեղերին օգտագործումը չհամարակալված և (կամ) հակասնասնահամաճարակային տարեկան միջոցառումներում չնշանակված մթերատու կենդանիներին կողմից .

8) խոզերի արոտախոտային աճեցումը .

9) վերամշակված կենդանական ծագման սպիտակուցներով արոտներին պարարտացումը .

10) անասնաբուժական ուղեղամիջոցներին կիրառումը անասնաբուժական կրթություն ունեցող անձանց կողմից .

11) կենդանիներին վարակիչ հիվանդություններին դեմ պայքարի և կանխարգելման հրահանգներով արգելված ստոկած կենդանիներին մաշկազերծումը կամ դիտարկումը կամ այդ հիվանդություններով հիվանդ կենդանիներին սանիտարական սպանողը կամ մորթը .

12) անասնաբուժական դեղամիջոցներին արտադրության համար նախատեսված ակտիվ և (կամ) այլ նյութերի կիրառումը, որոնք կարող են կիրառվել որպես անասնաբուժական դեղամիջոց .

13) շներին և կատուներին կաշիներին արտադրությունը, ներմուծումը և արտահանումը :

3. Կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքը տնօրինվում (հավաքվում, պահվում, փոխադրվում, իրացվում, վերամշակվում, ոչնչացվում) և (կամ) պահեստավորվում է այնպես, որ երաշխավորվի վերջնական արտադրանքի ամբողջական անվտանգությունը, կանխվեն մարդկանց և կենդանիներին առողջությունը սպառնացող վտանգի առկայությունը և շրջակա միջավայրի վարակման հնարավորությունը :

Հոդված 23. Կենդանիներին ցուցահանդեսներին և (կամ) մրցույթներին կամ կենդանիներին մասնակցությունամբ գործունեություն կամ կենդանիներին շուկայի կազմակերպման պահանջները

1. Կենդանիներին ցուցահանդեսներ և (կամ) մրցույթներ կամ կենդանիներին մասնակցությունամբ գործունեություն կամ կենդանիներին շուկա կազմակերպող ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք իրականացվող միջոցառումից առնվազն յոթ օր առաջ ծանուցում են լիազորմարմին՝ նշելով գործունեության տեղը և ժամը :

2. Ֆերմերային տնտեսություններին, կենդանաբանական այգիներին, ակվարիումներին, տենարիումներին, վիվարիումներին, կենդանակեցարաններին, կենդանաբանական խանութներին և այլ անասնաբուժական տնտեսություններին սեփականատերերը, ինչպես նաև ցուցահանդեսներ և (կամ) մրցույթներ, կենդանիներին մասնակցությունամբ գործունեություն կազմակերպողները պարտավոր են ապահովել կենդանիներին պաշտպանությունը և բարօրությունը ներկայացվող պահանջները :

ԳԼՈՒԽ 8

ԿԵՆԴԱՆԱԿԱՆ ԾԱԳՄԱՆ ՀՈՒՍՔԻՆ, ՄԹԵՐՔԻՆ ԵՎ ԱՆԱՍՆԱԲՈՒՃԱԿԱՆ ԴԵՂԱՄԻՋՈՑՆԵՐԻՆ ՆԵՐԿԱՅ ԱՅՎՈՂ ՊԱՀ ԱՆՋՆԵՐԸ

Հոդված 24. Կենդանական ծագման հումքի և մթերքի ներկայացվող պահանջները

1. Կենդանական ծագման հումքի և մթերքի արտադրության, վերամշակման, պահման, փոխադրման, առևտրի կամ իրացման, օգտահանման և՛ ոչնչացման գործընթացները պետք է համապատասխանեն՝

1) կենդանական ծագման աննդամթերքի հիգիենային ներկայացվող ընդհանուր և հատուկ պահանջներին, որոնք հաստատում է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարությունը .

2) կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքին ներկայացվող պահանջներին, որոնք սահմանում է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարությունը .

3) սույն օրենքի, «Մենդամթերքի անվտանգություն մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենքի և իրավական այլ ակտերի պահանջներին:

2. Մարդկանց կողմից սպառման համար նախատեսված կենդանական ծագման հումքը և մթերքը պետք է ստացվեն այն կենդանիներից, որոնք`

1) ենթարկվել են անասնաբուժական հետազոտման և նախապես դային և հետո պանդային զննման:

2) ծագում են անասնահամաճարակային տեսակետից ապահովվայրերի տնտեսություններից:

3) կենդանիների կարանտինային և հատուկ վտանգավոր վարակիչ հիվանդությունների դեպքերի կամ դրանց կասկածների հետևանքով արգելքներ կամ սահմանափակումներ չկան:

3. Մարդկանց կողմից սպառման ենթակա կենդանական ծագման հումքի և մթերքի արտադրությունը, վերամշակումը, վաճառքն իրականացնում են սույն օրենքով սահմանված կարգով լիազորված մարմնում հաշվառված անձինք:

4. Կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքից ստացված` մարդկանց կողմից սպառման ոչ ենթակա կենդանական ծագման հումքի և մթերքի արտադրությունը, վաճառքը և շուկայում տեղակայումն իրականացվում են սույն օրենքով սահմանված սահմանած կարգով լիազորված մարմնում հաշվառված հաստատություններում:

Հոդված 25. Կենդանական ծագման հումքի և մթերքի շրջանառության արգելում

1. Կենդանական ծագման հումքի և մթերքի արտադրությունը, վերամշակումը, առևտուրը կամ իրացումը արգելվում են, եթե`

1) ստացվել է մինչև դրանց դադարեցման ժամանակահատվածը լրանալը անասնաբուժական դեղամիջոցով բուժվող, թիրեոստատիկ կամ բետա-անտագոնիստները նդունած կենդանիներից:

2) ստացվել է սոմատոտրոպ հորմոնային պրեպարատներով բուժված կթու կենդանիներից:

3) դրանցում հայտնաբերված են վարակիչ հիվանդությունների հարուցիչներ կամ անասնաբուժական դեղամիջոցի մնացորդների առավելագույն թույլատրելի չափաքանակների գերազանցում:

2. Բուժիչ և գոտեխնիկական նպատակներով հորմոնային անասնաբուժական դեղամիջոցները, թիրեոստատիկները և բետա-անտագոնիստներ կարող են կիրառվել Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում:

Հոդված 26. Կենդանական ծագման հումքի և մթերքի, մարդու կողմից սպառման համար չնախատեսված կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի փոխադրման պահանջները

1. Կենդանական ծագման հումքի և մթերքի փոխադրումն իրականացվում է համապատասխան տրանսպորտային փոխադրամիջոցներով` փոխադրմանը ներկայացվող պահանջներին համապատասխան:

2. Կենդանական ծագման հումքը և մթերքը փոխադրվում են անասնաբուժական ուղեկցող փաստաթղթերով:

3. Կենդանական ծագման հումքի և մթերքի, կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի փոխադրումն իրականացնում են լիազորված մարմնում հաշվառված ապրանքափոխադրողները:

Հոդված 27. Անասնաբուժական ուղեկցող փաստաթղթերը

1. Անասնաբուժական ուղեկցող փաստաթղթերը հավաստում են անասնաբուժական հսկման ենթակա ապրանքներին տեղափոխմանը, առևտրին կամ իրացմանը, ներմուծմանը և արտահանմանը ներկայացվող անասնաբուժական պահանջներին համապատասխանությամբ ներդրում են՝

- 1) անասնաբուժական վկայականները՝ անասնաբույժներին կողմից.
- 2) ներմուծման և արտահանման սերտիֆիկատները՝ Լիազորմարմնի համապատասխան պաշտոնատար անձանց կողմից:

2. Լիազորմարմինն ապահովում է անասնաբուժական փաստաթղթերի տրամադրման համակարգ, հիմք ընդունելով՝

- 1) համարակալված փաստաթղթի համարը.
- 2) փաստաթուղթը սովորաբար ստորագրող թյունը, նրա դրոշմակնիքը.
- 3) յուրաքանչյուր անասնաբուժական փաստաթղթի պատճենը, որը պետք է պահվի տրվելուց հետո երեք տարի ժամկետով:

Հոդված 28. Անասնաբուժական դեղամիջոցներին ներկայացվող պահանջները

1. Անասնաբուժական դեղամիջոցներին կիրառումը, արտադրությունը, ներմուծումը, արտահանումը, առևտուրը կամ իրացումը կարգավորվում են սույն օրենքով և իրավական այլ ակտերով:

2. Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության տարածքում օգտագործվում են պետական գրանցում ստացած անասնաբուժական դեղամիջոցներ:

3. Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում արգելվում է օրենսդրությամբ սահմանված Ա1 խմբի (ստիլբեններ, ստիլբեններին ածանցյալներ, դրանց ադերևեթերներ), Ա2 խմբի (հակաթիրոնիդային նյութեր), Ա3 խմբի (ստերոիդներ՝ անդրոգեն, գեստագեն և էստրոգեն ակտիվությունով ունեցողներ, բացի 17B-էստրոդիոլից և նրա էթերանման ածանցյալներից, բետա համագոհիչներից և պայմանականորեն արգելված կողոցածներից), Ա6 խմբի (քլորամֆենիկոլ, նիտրոֆուրաններ, նիտրոիմիդազոլներ), Բ1 խմբի (հակամանրէային նյութերից սուլֆադիազին), Բ2ա խմբի (ֆեմբեդազոլ, Լևամիզոլ), Բ2գ խմբի (գիպերմետրին), Բ3ե խմբի (մալախիտային կանաչ և Լեյկոմալախիտային կանաչ, բյուրեղային վիտեոլ և Լեյկոբյուրեղային վիտեոլ) նյութերի օգտագործումը, եթե

- 1) այդ նյութերը որևէ եղանակով նախատեսված է օգտագործել ցամաքային կամ ջրային կենդանիներին պահման կամ բուժման ընթացքում կամ սպանդի կամ մարդու կողմից սննդում օգտագործելու համար նախատեսված ապրանքային տեսքով.
- 2) մարդու կողմից սպառման համար շուկայահանվել են մթերատու և ջրային կենդանիներ, որոնց ներարկվել են վերոհիշյալ նյութերը, և նման կենդանիներից ստացվել է կենդանական ծագման մթերք կամ վերամշակված արտադրանք.
- 3) դրանք հորմոնային ծագման արտադրանք են, որը՝
 - ա. հանդիսանում է որպես սուտված քային արտադրանք,
 - բ. ունի կիրառումից հետո 15 օրից ավելի անասնաբուժական դեղամիջոցի դադարեցման ժամանակահատված,
 - գ. չունի օգտագործման պայմաններ, կամ դրանք հայտնի չեն,
 - դ. հնարավոր չէ հայտնաբերել (այդ թվում՝ թույլատրելի սահմանները գերազանցող) մնացորդներին առկայությունը, կամ

գոյությունն չունենալու և ազդանյութեր (ռեագենտներ) կամ սարքավորումներ վերլուծական մեթոդներով օգտագործելու համար .

4) որպես բետա համազդիչներ պարունակող անասնաբուժական դեղամիջոց օգտագործման դեպքում ունենալու քիմիական անվտանգ հետազոտման 28 օրը գերազանցող դադարեցման ժամանակահատված .

5) բուժիչ թերապևտիկ նպատակներով ալիլային տրեոբոլոն և բետա համազդիչ նյութեր պարունակող անասնաբուժական դեղամիջոցներ, որոնք ներարկվում են բուսական կամ անասնաբուժական ընթացքում և վերարտադրողական կյանքի վերջում բուժվող գյուղատնտեսական կենդանիներին :

4. Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում թույլատրվում է՝

1) թերապևտիկ նպատակներով գյուղատնտեսական կենդանիներին տեստուստերոնի, պրոգեստերոնի և դրանց ածանցյալների ներարկումը, որոնք գործածման տեղում ներծծվելուց հետո հիդրոլիզի ժամանակ հեշտությամբ արտադրում են ծնունդ առաջացնող միացություն և օգտագործվում են նաև ձվարանների թերֆունկցիան բուժելու նպատակով հեշտոցային պարոյրների տեսքով, սակայն ոչ իմպլանտի միջոցով .

2) ալիլային տրեոբոլոնի կիրառումը ձիերի համար, որն ընդունվում է բերանային կամ բետա համազդիչների ձևով, այն պայմանով, որ կիրառվեն օգտագործման հրահանգին համապատասխան .

3) բետա համազդիչների կիրառումը ներարկման եղանակով կովերին՝ ծննդաբերության ժամանակ ծննդալուծում առաջացնելու նպատակով .

4) ջրային կենդանիներին՝ փոքր ձկներին և երեք փոխելու նպատակով . առաջին երեք ամիսների ընթացքում բուժելու անասնաբուժական դեղամիջոցներով, որոնք ունենան դրոնոկենային արածին ազդեցություն, և թույլատրված են Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենսդրությամբ :

ԳԼՈՒԽ 9

ԿԵՆՏՐԱԼԱԿԱՆ ԾԱԳՄԱՆ ՄԹԵՐՔԻ ԵՎ ՄԱՐԴԿԱՆՑ ԿՈՂՄԻՑ ՄՊԱՌՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ԶՆԱԽԱՏ ԵՍՎԱԾ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԾԱԳՄԱՆ ԿՈՂՄԱԿԻ ԱՐՏԱՐԱՆՔԻ ՏՆՕՐԻՆՄԱՆԸ ՆԵՐԿԱՅ ԱՅՎՈՂ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐ

Հոդված 29. Մարդկանց կողմից սպառման համար չնախատեսված կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի տնօրինմանը ներկայացվող պահանջները

1. Մարդկանց կողմից սպառման համար չնախատեսված կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանք տնօրինող կազմակերպությունները ներդնում և կիրառում են գործունեության վտանգի աղբյուրի վերլուծության և ռիսկերի կառավարման համակարգ, որն ընդգրկում է՝

1) տեխնոլոգիական փաստաթղթեր՝ արդյունաբերված արտադրանքների նկարագրություն և դրանց նպատակների մասին տեղեկատվություն .

2) արտադրական ընթացքի փուլերի հաջորդականության մասին նկարագրություն .

3) արտադրական ընթացքների բոլոր փուլերի ժամանակ վտանգի և ռիսկի գնահատման վերլուծություն .

4) արտադրական ընթացքի կրիտիկական վերահսկման կետեր .

5) յուրաքանչյուր կրիտիկական վերահսկման կետի համար կրիտիկական սահմաններ .

6) կրիտիկական վերահսկման կետերում մշտադիտարկման կանոններ և ցուցիչներ կիրառվեն վերահսկողությունում .

7) տեխնիկական կանոնակարգերով, նորմատիվ փաստաթղթերով և իրավական այլ կետերով սահմանված պահանջներ .

8) փաստաթղթերի պահպանման վերաբերյալ պահանջներ, որոնք կարող են ընդգրկել սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված տեղեկատվությունը :

2. Կազմակերպությունը սեփականատերը կամ օգտագործողը պետք է մասնագետներ նշանակի, որոնք պատասխանատու են համակարգի համար և պետք է պարբերաբար ամփոփեն և վերլուծեն արդյունքները :

3. Կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքը և դրանցից ստացված արտադրանքները հավաքվում, տեղափոխվում, պահվում, իրացվում, վերամշակվում կամ ոչնչացվում են այնպես, որ երաշխավորվի վերջնական արտադրանքի ամբողջական վտանգությունը, և կանխվեն մարդկանց և կենդանիների առողջությունը սպառնացող վտանգի առկայությունը և շրջակա միջավայրի վարակելիության հնարավորությունը :

4. Կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի տնօրինումը (հավաքումը, պահումը, փոխադրումը, իրացումը, վերամշակումը կամ ոչնչացումը) և պահեստավորումն իրականացվում են լիազորմամբ և հաշվառված կազմակերպություններում :

5. Անհատները և իրավաբանական անձինք որոշակի գործունեության արդյունքում ստացված կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքը, մինչև դրանց տնօրինումը կամ պահեստավորումը, պարտավոր են պահել մեկուսացված շինություններում, կոնտեյներներում կամ սարքավորված վայրերում :

6. Կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի և դրանցից ստացված արտադրանքի տնօրինմանը, պահեստավորմանը, շուկայում տեղակայմանը և տեղափոխմանը ներկայացվող պահանջները սահմանում է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարությունը :

7. Կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի վերամշակման արդյունքում ստացված արտադրանքի փաթեթավորման, պահեստավորման, բեռնման, փոխադրման, բեռնաթափման և ոչնչացման ծախսերը կատարվում են սեփականատիրոջ միջոցների հաշվին :

8. Կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի օգտագործումը՝ ախտորոշման, կրթական և հետազոտական նպատակներով թույլատրում է լիազորմամբ միայն :

9. Ախտորոշիչ և հետազոտական, կրթական կազմակերպությունները լիազորմամբ և ներկայացնում են հայտնի նշելով կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի օգտագործման նպատակները, բնույթը և քանակը, ինչպես նաև հաստատությունը, որտեղից դրանք պետք է ստացվեն :

10. Լիազորմամբ միայն հայտի ստացումից հետո՝ յոթ օրվա ընթացքում, ուսումնասիրում է փորձարկումներին համար նախատեսված շինություններին, կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի օգտագործման պայմաններին համապատասխանությունը ներկայացվող անասնաբուժական պահանջներին և ուսումնասիրության արդյունքների ստացումից հետո՝ երեք օրվա ընթացքում, թույլատրում է կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի օգտագործումը՝ նշելով այնտեղ դրանց օգտագործման և պահեստավորման պայմանները կամ հիմնավորված մեթոդներ է սույն հոդվածի 9-րդ մասով սահմանված հայտում նշվող տեղեկություններին թերի կամ չներկայացման և կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի օգտագործման պայմաններին :

ն ե ր կ այ ա գ վ ո ղ պահ ան ջ ն ե ր ի ն ան հ ամ ապատաս խան ու թ յ ան կ ամ
ն ու ս ու մ ն աս ի ր ու թ յ ան ար դ յ ու ն ք ու մ տր վ ած
ան հ ամ ապատաս խան ու թ յ ու ն ն ե ր ը չ վ ե ր ա գ ն ե լ ու ղ ե պք ե ր ու մ :

Հ ն դ վ ած 30. Կ ե ն դ ան ակ ան ծ ա գ մ ան կ ո ղ մ ն ակ ի ար տադ ր ան ք ը տն օ ր ի ն ո ղ և (կ ամ) տն օ ր ի ն ո ղ ի պար տակ ան ու թ յ ու ն ն ե ր ը

1. Կ ե ն դ ան ակ ան ծ ա գ մ ան կ ո ղ մ ն ակ ի ար տադ ր ան ք ը տն օ ր ի ն ո ղ և (կ ամ) պահ ե ս տավ ո թ ո ղ տն տե ս ավ ար ո ղ ս ու ք յ ե կ տն ե ր ը`

1) ի ր ակ ան ա գ ն ու մ ե ն ան վ տան գ ու թ յ ան գ ո թ ծ ու ն ե ու թ յ ան վ տան գ ի ադ ք յ ու ր ի վ ե ր լ ու ծ ու թ յ ան և ո ի ս կ ե ր ի կ առ ավ ար մ ան հ ամ ակ ար գ , ո ր ն ապահ ո վ ու մ է վ տան գ ի վ ե ր լ ու ծ ու թ յ ու ն ը և կ ր ի տի կ ակ ան կ ե տե ր ի հ ս կ ո ղ ու թ յ ու ն ը .

2) ն շ ան ակ ու մ ե ն գ ո թ ծ ու ն ե ու թ յ ան վ տան գ ի ադ ք յ ու ր ի վ ե ր լ ու ծ ու թ յ ան և ո ի ս կ ե ր ի կ առ ավ ար մ ան հ ամ ակ ար գ , հ ամ ակ ար գ ի հ ամ ար պատաս խան ատու մ աս ն ա գ ե տն ե ր և պար ք ե ր ար ամ փո փո մ , վ ե ր լ ու ծ ու մ ե ն ար դ յ ու ն ք ն ե ր ը .

3) ապահ ո վ ու մ ե ն պատր աս տի ար տադ ր ան ք ի յ ու ր աք ան չ յ ու ր ի ս ր ք ան ակ ի հ ամ ապատաս խան ու թ յ ու ն ը ն ե ր կ այ ա գ վ ո ղ պահ ան ջ ն ե ր ի ն .

4) ի ր ակ ան ա գ ն ու մ ե ն պատր աս տի ար տադ ր ան ք ի յ ու ր աք ան չ յ ու ր ի ս ր ք ան ակ ի տե ղ ա շ ար ժ ի հ ս կ մ ան հ ամ ակ ար գ .

5) ն ե ր կ այ ա գ վ ո ղ պահ ան ջ ն ե ր ի ն ան հ ամ ապատաս խան ու թ յ ան ղ ե պք ու մ ան մ ի ջ ապե ս ծ ան ու ց ու մ ե ն լ ի ա գ ո թ մ ար մ ն ի ն .

6) լ ի ա գ ո թ մ ար մ ն ի ց ու ց ու մ ո վ`
ա. հ այ տն ար ե ր ու մ ե ն ան հ ամ ապատաս խան ու թ յ ան պատճ առ ը ,
բ . վ ե ր ամ շ ակ ու մ կ ամ ո չ ն չ ա գ ն ու մ ե ն ի ս ր ք ան ակ ը ,
գ . ապահ ո վ ու մ ե ն յ ու ր աք ան չ յ ու ր ի ս ր ք ան ակ ի վ ո թ ր ձ աք ն ն ու թ յ ու ն ը ,
դ . ն ախաձ ե ո ն ու մ ե ն մ ար ք ու մ ան և ախտահ ան մ ան մ ի ջ ո ց առ ու մ ն ե ր :

Գ Լ ՈՒ Խ 10

Կ Ե Ն Դ Ա Ն Ի Ն Ե Թ Ի Ա Ռ Ո Ղ Ջ ՈՒ Թ Յ Ա Ն Պ Ա Շ Տ Պ Ա Ն ՈՒ Թ Յ Ա Ն Ը , Բ Ա Ր Ե Կ Ե Ց ՈՒ Թ Յ Ա Ն Պ Ա Չ Պ Ա Ն Մ Ա Ն Ը Ն Ե Ր Կ Ա Յ Ա Յ Ա Յ Վ Ո Ղ Ա Ն Ա Մ Ն Ա Բ ՈՒ Ժ Ա Կ Ա Ն Պ Ա Չ Ա Ն Ջ Ն Ե Ր Ը

Հ ն դ վ ած 31. Կ ե ն դ ան ի ն ե ր ի կ ար ան տի ն այ ի ն , հ ատու կ վ տան գ ավ ո թ ր և պար տադ ի ր ծ ան ու ց մ ան ե ն թ ակ ա վ ար ակ ի չ հ ի վ ան դ ու թ յ ու ն ն ե ր ի կ աս կ ած ի կ ամ հ այ տն ար ե ր մ ան ղ ե պք ու մ ֆ ի զ ի կ ակ ան և ի ր ավ ար ան ակ ան ան ձ ի ն ք պար տավ ո թ ե ն ան հ ապադ տե ղ ե կ ա գ ն ե լ ս պաս ար կ ո ղ ան ամ ն ար ու ժ ակ ան ծ առ այ ու թ յ ան ը կ ամ լ ի ա գ ո թ մ ար մ ն ի ն :

1. Կ ե ն դ ան ի ն ե ր ի կ ար ան տի ն այ ի ն , հ ատու կ վ տան գ ավ ո թ ր և պար տադ ի ր ծ ան ու ց մ ան ե ն թ ակ ա վ ար ակ ի չ հ ի վ ան դ ու թ յ ու ն ն ե ր ի կ աս կ ած ի կ ամ հ այ տն ար ե ր մ ան ղ ե պք ու մ ֆ ի զ ի կ ակ ան և ի ր ավ ար ան ակ ան ան ձ ի ն ք պար տավ ո թ ե ն ան հ ապադ տե ղ ե կ ա գ ն ե լ ս պաս ար կ ո ղ ան ամ ն ար ու ժ ակ ան ծ առ այ ու թ յ ան ը կ ամ լ ի ա գ ո թ մ ար մ ն ի ն :

2. Հ ի վ ան դ ու թ յ ան ն ախն ակ ան ախտո թ ո շ ու մ ը կ ատար ու մ է ան աս ն ար ու ժ ակ ան ծ առ այ ու թ յ ու ն ը , ո ր ը հ ի վ ան դ ու թ յ ան

ախտորոշումը հաստատելու կամ հերքելու նպատակով կատարում է նմուշառում նախաբանական նյութի նմուշները ներկայացնում անասնաբուժական ազգային ռեֆերենս լաբորատորիա և իրականացնում է համապատասխան կանխարգելիչ միջոցառումներ:

3. Ախտորոշումը հաստատվելուց հետո լիազոր մարմինն առաջարկություն է ներկայացնում տարածքային կառավարման մարմիններին կենդանիներին կարանտինային, հատուկ վտանգավոր և պարտադիր ծանուցման ենթակա վարակիչ հիվանդություններին վերացման համալիրում վարակի օջախի, դրան կատմամբ պաշտպանություն վերահսկողության ենթակա տարածքներում կարանտին սահմանելու վերաբերյալ, իսկ կարանտինային հիվանդություն չհանդիսացող հիվանդություններին դեպքում՝ սահմանափակումներ: Կարանտինային գոտում սահմանափակվում կամ դադարեցվում են կենդանիներին, մարդկանց, հասարակական տրանսպորտի տեղաշարժը, անասնաբուժական վերահսկման ապրանքներին տեղափոխումը:

4. Հաշվի առնելով հիվանդության հարուցիչի ախտածնությունը և վարակչունակությունը, տարածման առանձնահատկությունները, տարածքի աշխարհագրական դիրքը և բնական այլ պայմանները՝ լիազոր մարմինն առաջարկություն հիման վրա տարածքային կառավարման մարմինը սահմանում է կարանտինային գոտու՝

1) վարակի օջախի տարածքի սահմանները.

2) վարակի օջախի շուրջը՝ մինչև 3 կիլոմետր շառավղով պաշտպանվող տարածքի սահմանները.

3) պաշտպանվող տարածքի շուրջը՝ մինչև 10 կիլոմետր շառավղով վերահսկվող տարածքի սահմանները:

5. Նշված տարածքներում (այսուհետ՝ կարանտինային գոտի) իրականացվում են հակաանաճարակային հետևյալ միջոցառումները՝

1) եթե կարանտինային գոտին ներառում է ներկու սահմանակից համայնքներին կամ շրջաններին տարածքները, ապա հիվանդության վերացման միջոցառումները համապատասխանաբար իրականացնում են ներկու շրջաններին կամ համայնքներին տարածքային պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինները: Եթե անասնաճարակն ընդգրկել է երեք և ավելի շրջաններ, հատուկ վտանգավոր և կարանտինային հիվանդություններին կանխարգելման, վերահսկման և ոչնչացման միջոցառումներին կազմակերպման, համակարգման, իրականացման և ֆինանսավորման նպատակներով Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության վարչապետի նորոշմամբ ստեղծվում է Կենտրոնական անասնաճարակային միջգերատեսչական խորհուրդ, և սահմանվում են անհրաժեշտ գործողություններ, որոնք դեկավորում է վարչապետը կամ փոխվարչապետը: Խորհրդի կազմն ընդգրկում է ներկայացուցիչներ լիազոր մարմինից, գյուղատնտեսության, առողջապահության, արդարադատության, պաշտպանության, ֆինանսների, տրանսպորտի և կապի, բնապահպանության բնագավառներում պետական կառավարումն իրականացնող լիազորված մարմիններին: Շրջաններում ստեղծվում են տարածքային անասնաճարակային մշտական գործող հանձնաժողովներ, որոնց կազմը և լիազորությունները հաստատում է շրջվարչակազմի ղեկավարը.

2) եթե հիվանդության հարուցիչը վտանգավոր է նաև մարդկանց առողջություն համար, անհրաժեշտ միջոցառումները ձեռնարկվում են առողջապահության մարմիններին հետհամատեղ.

3) լրացուցիչ միջոցառումներ՝ կանխարգելիչ կարանտինի ժամկետի երկարաձգում, համայնքներին ու շրջաններին տարածքում

տրանսպորտային միջոցներին երթուղիներին արգելք, տրանսպորտի երթուղիներին փոփոխություններ արգելանքներ և արգելանքներ անառաջարկություններով տարածքային կառավարման մարմինը դիմում է այլ մարմիններին՝ ներգրավելով նստիկանություն, ազգային անվտանգության և այլ ուժեր ու միջոցներ: Համապատասխան միջոցառման մասին որոշումը կայացվում է 24 ժամվա ընթացքում:

4) հիվանդության առաջացման հաստատումից հետո սույն հոդվածի 5-րդ մասի 1-ին, 2-րդ և 3-րդ կետերում նշված տարածքներում վարակի օջախի վերացման վերաբերյալ ներգրավված անասնաբույժներին կամ անասնաբուժական ծառայության ցուցումները և լիազորմամբ պաշտոնատար անձանց կարգադրությունները պարտադիր կատարման ենթակա են բոլոր ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց համար:

5) եթե տնտեսական և (կամ) հիվանդության տարածման կանխման նպատակով անասնահամաճարակային տեսակետից և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում և հիվանդություններին դեմ պայքարի հրահանգներով թույլատրվում է հիվանդ կենդանիներին սանիտարական սպանող, ապա սպանող անոցներում, կենդանական ծագման հումք և մթերք վերամշակող կազմակերպություններում, անկախ դրանց սեփականություն և կազմակերպական-իրավական ձևից, սանիտարական սպանողի ենթարկվում հիվանդ կամ հիվանդացության մեջ կասկածվող վտանգված կենդանիները, և (կամ) վերամշակվում են դրանց սպանողից գոյացած մթերքն ու հումքը:

6) կենդանիներին վարակիչ հիվանդությունը վերացնելու կամ դրա տարածումը կանխելու համար անասնաբուժական պետական վերահսկման ապրանքի ոչնչացում:

Հոդված 32. Կենդանիներին բարեկեցություն և ըն

1. Կենդանիները բուժվում և պահվում են իրենց աճին, ֆիզիոլոգիական կարիքներին և տեսակին բնորոշ առանձնահատկություններին համապատասխան:

2. Կենդանիներին նկատմամբ կատարվող բավականաչափ ցավազաց գործողությունները՝ մանիպուլյացիաները կամ վիրաբուժական միջամտությունները, իրականացվում են քնեցման կիրառմամբ:

3. Ֆերմերային տնտեսություններին, կենդանաբանական այգիներին, ակվարիումներին, տնտարիումներին, վիվարիումներին, կենդանակեցարաններին, կենդանաբանական խանութներին և այլ անասնաբուժական տնտեսություններին սեփականատերերը, ինչպես նաև ցուցահանդեսներ և (կամ) մրցույթներ, կենդանիներին մասնակցությամբ գործունեություն և կազմակերպողները պարտավոր են ապահովել կենդանիներին պաշտպանությունը և բարօրությունը ներկայացվող պահանջները:

Հոդված 33. Կյանքը ընդհատելու նպատակով կենդանիներին քնեցման պահանջները

1. Կենդանիներին քնեցումն իրականացնում է անասնաբուժական գործունեություն իրականացնող անասնաբուժական ծառայությունը՝ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում գրանցված անասնաբուժական դեղամիջոցով:

2. Քնեցման նպատակատարատու և իրականացումը կազմակերպվում է նաև նպես, որը կենդանիներին մոտսթերե սը հասցվի նվազագույնի:

3. Քննեցու մին իրականաց վու մ է առան ձ նաց ված շ ի ն ու թ յ ու ն ու մ , ո ռ ը թ ու յ լ չ ի տալ ի ս այ լ կ ե ն դ ա ն ի ն եր ի ն ն եր կ ա գ տ ն վ ե լ այ դ գ ո ռ ծ ը ն թ ա գ ի ն :

4. Քննեցու մին իրականաց վու մ է այ ն պի ս ի ն յ ու թ եր ո վ , ո ռ ո ն ք շ ա տ ա ր ա գ կ եր պ ո վ գ ի տակ ց ու թ յ ա ն ն ց ա վ ի զ գ ա գ ո ղ ու թ յ ա ն լ ը ի վ կ ո ռ ս տ ի ե ն հ ա ս ց ն ու մ կ ե ն դ ա ն ու ն ` ե ն թ ա ր կ ե լ ո վ մ ա հ վ ա ն :

5. Քննեցու մի ց հ ե տ ո ա ն ս ա ն ա ր ու յ ժ ը ո ռ ո շ ու մ է կ ե ն դ ա ն ու մ ա հ ա գ ու թ յ ու ն ը ` ս տ ու գ ե լ ո վ ն ր ա ս ր տ ի ա շ խ ա ս տ ա ն ք ը :

6. Ա ն ս ա ն ա ր ու յ ժ ը ք ն ե ց մ ա ն գ ը ա ն ց ա մ ա տ յ ա ն ու մ գ ը ա ն ց ու մ է ք ն ե ց մ ա ն ի ռ ա կ ա ն ա գ մ ա ն ն ա ն ս ա ն ա ր ու ժ ա կ ա ն դ ե դ ա մ ի ջ ո ց ի կ ի ը ա ո մ ա ն պ ա տ ճ ա ո ն ե ը ը :

7. Քննեցու մը թ ու յ լ ա տ ը վ ու մ է `

1) ա ն բ ու ժ ե լ ի հ ի վ ա ն դ կ ե ն դ ա ն ի ն եր ի ն , ո ռ ո ն ք հ ի վ ա ն դ ու թ յ ա ն պ ա տ ճ ա ո ո վ ց ա վ ի ն տ ա ն ջ ա ն ք ի մ ե ջ ե ն .

2) վ ա ր ա կ ի չ հ ի վ ա ն դ ու թ յ ա ն վ եր ա ց մ ա ն հ ա մ ա ր , ո ռ ը ս պ ա ո ն ու մ է մ ա ր դ կ ա ն ց կ ա մ կ ե ն դ ա ն ի ն եր ի ա ո ո ղ ջ ու թ յ ա ն ը .

3) կ ե ն դ ա ն ի ն եր ի ն կ ա տ ո մ ա մ բ փ ո ը ձ ա ր կ ու մ ն եր ի կ ա ս ե ց մ ա ն հ ա մ ա ր , ո ռ ի ա ր դ յ ու ն ք ու մ ա ո ա ջ ա ց ե լ ե ն կ ե ն դ ա ն ի ն եր ի ն ց ա վ ն տ ա ն ջ ա ն ք պ ա տ ճ ա ո ո ղ ա խ ս ա ր ա ն ա կ ա ն չ վ եր ա կ ա ն գ ն վ ո ղ փ ո փ ո խ ու թ յ ու ն ն եր .

4) կ ե ն դ ա ն ի ն եր ի ն , ո ռ ո ն ց ա գ ը ե ս ի վ վ ա ր ք ա գ ի ծ ը մ ա ր դ կ ա ն ց ն կ ե ն դ ա ն ի ն եր ի ա ո ո ղ ջ ու թ յ ա ն հ ա մ ա ր ի ը ա կ ա ն վ տ ա ն գ է ն եր կ այ ա ց ն ու մ :

8. Քննեցու մն հ ա մ ա ր ա ր գ ե լ վ ու մ է այ ն պի ս ի ա ն ս ա ն ա ր ու ժ ա կ ա ն դ ե դ ա մ ի ջ ո ց ի կ ի ը ա ո ու մ ը `

1) ո ռ ի ա ր դ յ ու ն ք ու մ մ կ ա ն ն եր ը կ ա թ վ ա ծ ա հ ա ր ե ն լ ի ն ու մ ` ա ո ա ն ց կ ո ռ ց ն ե լ ու ց ա վ ի զ գ ա գ ո ղ ու թ յ ու ն ը .

2) ո ռ ը չ ի հ ա ն գ ե ց ն ու մ գ ի տակ ց ու թ յ ա ն կ ո ռ ս տ ի :

Հ ո ղ վ ա ծ 34. Տ ն այ ի ն կ ե ն դ ա ն ի ն եր ի պ ա հ մ ա ն պ ա հ ա ն ջ ն եր ը

1. Տ ն այ ի ն կ ե ն դ ա ն ի ն եր ի տ եր եր ը պ ա ր տ ա վ ո ը ե ն `

1) ձ ե ո ն ա ր կ ե լ մ ի ջ ո ց ա ո ու մ ն եր ու ո ղ ո վ ա ծ մ ա կ ա ր ու ծ այ ի ն հ ի վ ա ն դ ու թ յ ու ն ն եր ի դ ե մ պ այ ք ա ը ի հ ա մ ա լ ի ը ու մ ն եր ք ի ն ն ա ր տ ա ք ի ն մ ա կ ա ր ու յ ծ ն եր ի ն կ ա տ ո մ ա մ բ կ ե ն դ ա ն ի ն եր ի բ ու ժ կ ա ն խ ա ր գ ե լ ի չ մ ի ջ ո ց ա ո ու մ ն եր ի ի ը ա կ ա ն ա ց մ ա ն ը , կ ա ն խ ե լ ո վ հ ա ս ա ր ա կ ա կ ա ն վ այ ը եր ի ա ղ տ ո տ ու մ ը կ ե ն դ ա ն ի ն եր ի ա ր տ ա թ ո ը ա ն ք ո վ ն ա պ ա հ ո վ ե լ ո վ կ ղ կ ղ ա ն ք ի ց տ ե դ ա ն ք ի մ ա ք ը ու մ ը .

2) ձ ե ո ն ա ր կ ե լ մ ա ր դ կ ա ն ց կ ա մ այ լ կ ե ն դ ա ն ի ն եր ի ն չ վ ն ս ա ե լ ու մ ի ջ ո ց ա ո ու մ ն եր , այ դ թ վ ու մ ` ա ո ա ն ց դ ն չ կ ա լ ի կ ա մ վ ն ս ա ա գ եր ծ մ ա ն ա պ ա հ ո վ մ ա ն դ ու ը ս հ ա ն ե լ ը .

3) ձ ե ո ն ա ր կ ե լ կ ե ն դ ա ն ի ն եր ի ա ն ց ա ն կ ա լ ի վ եր ա ր տ ա դ ը ու թ յ ու ն ը կ ա ն խ ո ղ մ ի ջ ո ց ա ո ու մ ն եր .

4) վ եր ա ր տ ա դ ը ու թ յ ա ն ն պ ա տ ա կ ո վ օ գ տ ա գ ո ռ ծ ե լ ու դ ե պ ը ու մ հ ա շ վ ի ա ո ն ե լ կ ե ն դ ա ն ի ն եր ի ֆ ի զ ի ո լ ո գ ի ա կ ա ն , ա ն ա տ ո մ ի ա կ ա ն ն վ ա ր ք ա գ ծ այ ի ն ա ո ա ն ձ ն ա հ ա տ կ ու թ յ ու ն ն եր ը ն դ ը ա ն ց ա ո ո ղ ջ ու թ յ ա ն ը վ տ ա ն գ չ հ ա ս ց ն ե լ .

5) ա պ ա հ ո վ ե լ պ ա հ մ ա ն ը ն եր կ այ ա ց վ ո ղ ա ն ս ա ն ա ր ու ժ ա կ ա ն պ ա հ ա ն ջ ն եր ի կ ի ը ա ո ու մ ը :

2. Տ ն այ ի ն շ ն եր ի տ եր եր ը պ ա ր տ ա վ ո ը ե ն ն ա ն `

1) ց ու ց ա հ ա ն դ ե ս ն եր ի ն , մ ը ց ու թ յ ու ն ն եր ի ն մ ս ա ն ա կ ց ե լ ու , վ ա ճ ա ո ք ի ն պ ա տ ա կ ո վ տ ե դ ա փ ո խ ո մ ա ն ը ն թ ա ց ք ու մ ու ն ե ն ա լ դ ը ա ն ց ա ն ս ա ն ա ր ու ժ ա կ ա ն ա ն ձ ն ա գ ը եր ը .

2) պ ա տ վ ա ս տ ու մ ն եր ի ն մ շ ա կ ու մ ն եր ի դ ե պ ը ու մ ա ն ս ա ն ա ր ու ժ ա կ ա ն ծ ա ո այ ու թ յ ա ն ը կ ե ն դ ա ն ու հ ե տ ն եր կ այ ա ց ն ե լ ա ն ս ա ն ա ր ու ժ ա կ ա ն ա ն ձ ն ա գ ը եր ը .

- 3) կատարել կենդանիներին առողջության պահպանման համար պահանջվող պատվաստումները, մակարոնյա ծների դեմ մշակումները.
- 4) փակ տարածություններում պահելու դեպքում ապահովել ամենօրյա զբոսանք.
- 5) մշտական կապերով (պարաներով) պահելու դեպքում ապահովել ապաստարան և ազատ տեղաշարժման տարածք.
- 6) վեց շաբաթական ից մեծ հասակի դեպքում ձեռք բերել անասնաբուժական անձնագիր.
- 7) չորս ամսական հասակում կամ շուն ձեռք բերելուց հետո՝ յոթ օրվա ընթացքում, շանը ներկայացնել անասնաբուժական գնման և իրենց ցանկությունները շան նույնականացման նպատակով շան վրա դնել դաջվածք կամ տեղադրել միկրոչիպ, որը ներառում է կենդանու տեղակայման տարբերանշանները և անհատական համարը:

Հոդված 35. Կենդանիներին բարեկեցությունը պահպանելու գործունե անձանց պարտականությունները և սահմանափակումները

1. Կենդանիներին սեփականատեր և (կամ) կենդանի պահող ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք պարտավոր են՝
 - 1) խնամել կենդանիներին և չլքել, եթե այդ կենդանիներն քննարկում գոյատևել չի կարող, իսկ լքելու դեպքում նախօրոք տեղեկացնել տեղական ինքնակառավարման մարմիններին կամ կենդանիներին պաշտպանություններ ակտիվորեն հասարակական կազմակերպություններին.
 - 2) յուրաքանչյուր կենդանու համար՝ կախված տեսակից, տարիքից և ցեղատեսակից, ապահովել՝
 - ա. տեղակայման և տեղաշարժման համար անհրաժեշտ տարածք, ազատություն և պայմաններ,
 - բ. կերի և ջրի բավարար քանակություն,
 - գ. սնվելու և խմելու վարքերից օգտվելու ազատ հնարավորություն,
 - դ. սնվելու և խմելու համար անհրաժեշտ համապատասխան պարագաներ, որոնք հարմարեցված են կասեցնելու համար դրանց աղտոտումը և սնվող ցանցում կենդանիներին միջև ազդեցիվ մրցակցությունը,
 - ե. կենսազորությունները և համապատասխան միկրոկլիմա,
 - զ. կենդանիներին վարակիչ և ոչ վարակիչ հիվանդություններին կանխարգելում և բուժում, հիվանդացություն կամ վնասվածքի դեպքում՝ անմիջական բուժօգնություն,
 - է. կենդանիներին պաշտպանություն և բարեկեցություն պահանջները.
 - 3) ձեռնարկել միջոցներ կենդանիներին՝ բարձրությունները կենդանիներին համար.
 - 4) օրական առնվազն մեկ անգամ ստուգել կենդանիներին ընդհանուր վիճակը.
 - 5) տան պայմաններում չպահվող վարքի կենդանիներ բուժել ոչ իրենց բնական միջավայրերում՝ միայն կենդանաբանական այգիներում, ակվարիումներում, տեռարիումներում, կրկեսներում, ֆերմաներում, վիվարիումներում (կենդանակեցարան, թռչուններ կացարան):
2. Արգելվում է՝

1) կենդանիներին վախեցնել, տանջել, ուժասպառանել, սպանել, բացառությամբ կրոնական ծիսակատարություններին, որսորդության և ձկնորսության, գիտահետազոտության համար և անասնաբուժական կենդանիներին և մարդկանց վրահարձակման և ինքնապաշտպանության դեպքերին.

2) կենդանիներին կատմամբ դաժանությունը՝
ա. կենդանուն սպանողի ենթարկելը՝ խեղդելու, կախելու, մասնատման, ուժեղ հարվածի կամ մտրակման միջոցով,
բ. մաշկահանում, անդամահատում կամ դիագնոստիկական միջնուսպանող,
գ. կրակի վրա նետելը, դաժան միջոցներ կիրառելը, բարձրությունից կամ փոխադրամիջոցներ ընկնելը,
դ. թունավորում կամ այնպիսի նյութի ներարկում, որն հանգեցնում է դաժան և ցավոտ մահվան,
ե. սույն օրենքի դրույթները խախտելով՝ քննումը.

3) կռիվներին կամ ներկայացումներին համար կենդանիներին օգտագործումը, որի արդյունքում կենդանիները կարող են տանջվել, սպանվել կամ ստանալ կենսագործունեությունը սպառնացող վնասվածք.

4) կենդանիներին միմյանց նկատմամբ սադրելը.

5) կենդանիներին այնպիսի վարժեցում, որը կարող է տանջանք կամ չարչարանք առաջացնել.

6) առանց կենդանիներին անատոմիական և ֆիզիոլոգիական կարողությունները հաշվի առնելու՝ դրանց ենթարկել ֆիզիկական ճնշումներին.

7) կենդանիներին այնպիսի հավաք կամ բռնում, որը նրանց ցավ, տանջանք կամ վնաս է պատճառում, եթե առկա են դրանք բացառող կամ հնարավորինս նվազեցնող պայմաններ.

8) վայրի կենդանիներին փողոցով տանելը՝ առանց շրջապատի անվտանգությունը երաշխավորող պայմաններին ապահովման.

9) անհրաժեշտ որակավորում և մասնագիտություն չունեցող անձանց կողմից կենդանիներին բուժումը կամ անասնաբուժական դեղամիջոցի կիրառումը.

10) ցավազրկող նյութերի կամ այնպիսի նյութերի կիրառումը, որոնք կարող են կենդանիներին առողջությունը վնասել, բացառությամբ այն դեպքերին, երբ դրանք բժշկական հիմնավորում ունեն, և (կամ) թույլատրված փորձարկման շրջանակներում կատարվելիք բուժում են հանդիսանում.

11) սպորտային առավել արդյունքներին ստացման նպատակով կենդանիներին կատմամբ խթանիչ նյութերի կիրառումը.

12) բնական կամ արհեստական սերմնավորումը, որը կենդանիներին առողջություն համար վտանգավոր է.

13) կենդանիներին կերակրել այնպիսի կերատեսակներով, որոնք պարունակում են վնասակար նյութեր, կամ չեն օգտագործվում սովյալ կենդանու կերակրման համար՝ ելնելով դրանց տեսակից, տարիքից և առողջական վիճակից.

14) անհամատեղելի տեսակներին միևնույն տարածքում կամ միևնույն տարածքում միևնույն տեսակներին բնակեցումը, որոնց միջև կարող է առաջանալ ագրեսիվություն, հարձակում և պայքար.

15) խոշոր որոճողներին կամ միասմբակավորներին պոչերի անդամահատումը.

16) հետևյալ վիրաբուժական մանիպուլյացիաների իրականացումն առանց ցավազրկման՝

ա. գառներին, ուլերին, խոզերին, հորթերին և շներին պոչերի անդամահատում,

բ. շներին հավելյալ մատնեղենի անդամահատում,

գ. հոռիքերի եղջյուրներին անդամահատում խարման կամ վիրաբուժական հեռացման միջոցով,

դ. կենդանիներին ամորձատում և ձվարանահատում.

17) տնային կենդանիներին նկատմամբ առանց ցավազրկման հետևյալ վիրաբուժական միջամտություններին իրականացումը՝

ա. պոչի և ակննջներին կտրում,

բ. ձայնալարերի կտրում,

գ. եղունգներին և առամներին հեռացում,

դ. դաջվածքի կամ միկրոչիպի տեղադրում,

ե. վիրահատություններ.

18) տնային կենդանիներին բուժել և պահել մսի և մորթու արտադրություն և պատակով.

19) տնային կենդանիներին զբոսանքի հանել քացոթյաման կապարտեզներ և արգելանշաններով նշված տարածքներ:

ԳԼՈՒԽ 11

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՓՈՐՁԱՐԿՈՒՄՆԵՐԸ

Հոդված 36. Կենդանիներին նկատմամբ փորձարկումները

1. Կենդանիներին նկատմամբ փորձարկումներն իրականացվում են ուսուցողական, գիտահետազոտական և պատակներով և այն դեպքում, երբ այլընտրանքային մեթոդներին կիրառումն անհնար է:

2. Կենդանիներին նկատմամբ փորձարկումներն իրականացվում են լիազոր մարմնում հաշվառված ուսումնական, գիտահետազոտական, արդյունաբերական կազմակերպություններում՝ լիազոր մարմնի սոված՝ փորձարկումներին պատակով կենդանիներին օգտագործման թույլ տվնույնում:

3. Փորձարկումներին համար օգտագործվող կենդանիներին և փորձարկումներ իրականացնող կազմակերպություններին ներկայացվող պահանջները հաստատում է լիազոր մարմինը:

Հոդված 37. Կենդանիներին փորձարկումների թույլ տվնույնում

1. Կենդանիներին փորձարկում իրականացնող կազմակերպությունները լիազոր մարմին ներկայացնում են դիմում՝ փորձարկումներին պատակներով կենդանիներին օգտագործման թույլ տվնույնում և ստանալու համար, որին պետք է կցվեն.

1) փորձարկման ենթակա կենդանիներին տեսակների ցուցակը և քանակը, դրանց ընտրանքի հիմնավորումը, փորձարկման խափանման արդյունքում՝ խնամքի ձևը և տեղը.

2) փորձարկումներ իրականացնող անձանց ցուցակը և նրանց մասնագիտական որակավորման փաստաթղթի պատճենը:

2. Լիազոր մարմինն ուսումնասիրում է սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված դիմումը և ներկայացված փաստաթղթերը և գործունեությունները ներկայացվող պահանջներին համապատասխանությունը:

3. Ներկայացված փաստաթղթերում թերություններ հայտնաբերելու դեպքում դրանց ստացումից հետո երեք օրվա

ընթացքում, լիազորմամբինը գրավոր տեղեկացնում է դիմողին՝
սահմանելով թերություններին վերացման ժամկետ:

4. Թերություններին բացակայություն դեպքում կամ դրանց
վերացումից հետո՝ յոթ օրվա ընթացքում, լիազորմամբինը
թույլատրում է գիտափորձի իրականացումը կամ հիմնավորված
մերժում է, եթե չեն ներկայացվել սույն հոդվածի 1-ին մասով
սահմանված փաստաթղթերը, և (կամ) լիազորմամբինը կողմից
հայտնաբերված գործունեությանը ներկայացվող պահանջներին
անհամապատասխանությունները չեն վերացվել:

5. Գիտափորձերի համար կենդանիների օգտագործման
թույլտվությունը տրվում է հինգ տարի ժամկետով:

6. Գիտափորձը իրականացնելու թույլտվությունը կամ դրա
մերժումը բողոքարկվում է օրենքով սահմանված կարգով:

7. Կենդանիներին նկատմամբ փորձարկումների իրականացման
կազմակերպությունները նախապես ցուցված պայմաններին որևէ
տեսակի փոփոխության վերաբերյալ երեք օրվա ընթացքում
ծանուցում կամ տեղեկացնում են լիազորմամբին:

8. Կենդանիներին նկատմամբ փորձարկումների թույլտվությունը
գրանցվում է լիազորմամբին հաստատած համապատասխան
գրանցամատյանում, որտեղ լրացվում են՝

1) թույլտվությունը ստացած փորձարկման կազմակերպության
անվանումը, կազմակերպական-իրավական ձևը, դեկլարի կամ
տնօրենի անձնական տվյալները.

2) փորձարկման կենտրոնի տեսակը, գործունեության և գտնվելու
վայրը.

3) փորձարկման ենթակա կենդանիների ցեղատեսակները.

4) փորձերի էությունը, նպատակը:

9. Արգելվում է՝

1) փորձերին նպատակով թափառող կամ տանը պահվող շների կամ
կատուների օգտագործումը.

2) աշակերտներին կամ ուսանողներին կողմից մասնագիտական
նկատառումներով սեփական նախաձեռնությամբ կենդանիներին
նկատմամբ փորձարկումների իրականացումը, որի արդյունքում
կենդանիներին կարող են պատճառվել վնասվածքներ կամ տնական
ցավեր:

ԳԼՈՒԽ 12

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ՄՊԱՆԴԸ ԵՎ ՍՈՐԹԸ

Հոդված 38. Կենդանիներին սպանողը

1. Կենդանիներին սպանողն իրականացվում է սպանողանոցներում,
շշմեցումից հետո արագ կերպով՝ հավաստիանալով, որ
գիտակցություն և արյունաքամություն ընթացքում կենդանիներին է
անզգայուն:

2. Արգելվում է մասնատել և տնօրինել կենդանու մեղիքը մինչև
արյունաքամություն ավարտը:

3. Թույլատրվում է սպանողի ենթարկել մթերատու կենդանիներին,
որոնք՝

1) պահվում և բուծվում են կենդանական ծագման հումքի և մթերքի
արտադրության համար.

2) բուժվում են հիվանդություններին դեմ, և բուժումը
արդյունավետ կամ տնտեսապես արդարացի չէ.

3) պետք է ոչնչացվեն՝ որոշ վարակիչ հիվանդություններ
վերացնելու համար:

Հոդված 39. Կենդանիներին և անիտարական և պանդն իրականացվում է

1. Կենդանիներին և անիտարական և պանդն իրականացվում է և պանդանոցում՝ կանոնավոր և պանդն ավարտելուց հետո, անասնաբուժական ծառայություն հսկողությունում, իսկ կենդանիներին փոխադրման անհնարինություն դեպքում՝ և պանդանոցից դուրս, լիազորմամբ հատկորոշված վայրում և վերահսկողությունում:

2. Արգելվում է կենդանիներին ոչ և պանդանոցային մոթի արդյունքում և տացված կենդանական ծագման հումքի և մթերքի և պատումը և իրացումն առանց անասնաբուժական փորձաքննության:

Հոդված 40. Կենդանիներին մոթը

1. Կենդանիներին մոթն իրականացվում է ոչ և պանդանոցային պայմաններում այնպես, որ կենդանուն չպատճառվի երկարատև ցավ կամ տանջանք, բացառությամբ սույն հոդվածի 2-րդ մասով և անմանված նպատակներին և դեպքերին:

2. Կենդանիներին մոթը թույլատրվում է՝

1) վարակիչ հիվանդություններին վերացման նպատակով.

2) հիվանդություններին վերահսկողություն համար.

3) որսորդության և ձկնորսության ժամանակ.

4) կրոնական և այլ ընդունված ծիսակատարություններին համար.

5) արտաքին և ներքին գործունեության ազդեցությունից կենդանիներին առողջական վիճակի ֆիզիկական և ֆունկցիոնալ լուրջ, անվերականգնելի խանգարումներով պայմանավորված անասնաբույժի ցուցումով կենդանու անկումը բացառելու նպատակով.

6) գյուղատնտեսական կենդանիներին մոթը ֆերմաներում կամ անասնապահական շինություններում թույլատրվում է բացառապես անասնաբույժի հսկողությունում՝ նախապանդային և հետապանդային զննմամբ:

Հոդված 41. Գյուղատնտեսական կենդանիներին փոխադրման պահանջները

1. Գյուղատնտեսական կենդանիները փոխադրվում է և առողջությունը, ֆիզիոլոգիական և վարքագծային կարիքները երաշխավորող պայմաններում՝ և արքավորված փոխադրամիջոցով:

2. Գյուղատնտեսական կենդանիներին ութ ժամից ավելի տևողությամբ փոխադրման ժամանակ ապահովվում է կենդանիներին հանգիստը՝ լիազորմամբ գիտությունում հատկորոշված վայրերում:

3. Արգելվում է՝

1) փոխադրման համար չնախատեսված փոխադրամիջոցներով և կենդանիներին ցավ, վնաս և տանջանք պատճառող պայմաններում մթերատու կենդանիներին փոխադրումը.

2) ապրանքաբարձման, ապրանքաթափման և տեղափոխման ժամանակ՝

ա. կենդանիներին հարվածելը, սեղմելը և նետելը,

բ. կենդանու մարմնի դյուրազգացման երբևէ սեղմելը,

գ. կենդանիներին պոչերը ճզմելը, ոլորելը կամ կոտրելը,

դ. այնպիսի սարքերի կիրառումը, որոնք կարող են կենդանիներին ցավ պատճառել,

ե. մեխանիկական սարքերով կենդանիներին տեղափոխումը, ինչպես և նաև կենդանիներին գլուխներին, եղջյուրներին, ականջներին, ոտքերին, պոչին և մոթերուց բռնած քաշելը:

4. Գյուղատնտեսական կենդանիներին մասնագիտացված փոխադրում կատարող ցամաքային տրանսպորտի միջոցները հաշվառվում են լիազորմամբում:

5. Գյուղատնտեսական կենդանիներ փոխադրող տրանսպորտային միջոցներին վարորդները և փոխադրման ժամանակ կենդանիներին ուղեկցող մարդիկ հաշվառվում են լիազորմամբում:

6. Գյուղատնտեսական կենդանիներին փոխադրման և փոխադրամիջոցի վերաբերյալ լիազորմամբինը ստեղծում է էլեկտրոնային տեղեկատվական համակարգ և վարում է տեղեկատվական քաղաք:

7. Փոխադրման ժամանակ փոխադրողները պահպանում են կենդանիներին պաշտպանության և քարոքության պահանջները:

ԳԼՈՒԽ 13

ԵԶՐԱՓՄԿԻՉ ԵՎ ԱՆՑՈՒՄՍՅԻՆ ՂՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 42. Եզրափակիչ դրույթ

1. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրատարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

Հոդված 43. Անցումիային դրույթներ

1. Սույն օրենքի 12-րդ, 34-րդ և 35-րդ հոդվածներն ուժի մեջ են մտնում 2016 թվականի հունվարի 1-ից:

2. Սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելու պահից ուժը կորցրած ճանաչել «Անասնաբուժության մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության 2006 թվականի մարտի 22-ի ՀՕ-268 օրենքը:

3. «Անասնաբուժության մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության 2006 թվականի մարտի 22-ի ՀՕ-268 օրենքի համաձայն (ի կատարումն) ընդունված իրավական ակտերը գործում են այնքանով, որքանով չեն հակասում սույն օրենքին:

**Լ ԵՌՆՍՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ Հ ԱՆՐԱՊԵՏ ՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱԳԱՀ**

Բ.ՄԱՀ ԱԿՅԱՆ

ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄ
«ԱՆԱՄՆԱԲՈՒԺՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԻ ՆԱԽԱԳԾԻ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ

Ան հրաժեշտությունը

«Անասնաբուժություն մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենքի նախագծի ընդունման անհրաժեշտությունը պայմանավորված է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության սանիտարական ոլորտի օրենսդրությանը Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենսդրության համապատասխանեցման պահանջով, անասնաբուժության բնագավառի միջազգային ընդունված և կիրառվող պահանջներին երդմամբ, որն անմիջականորեն կնպաստի անասնաբուժական գործունեության կազմակերպմանը և իրականացմանը, անասնաբուժական ծառայություն կազմակերպմանը, նյութատեխնիկական և մասնագիտական կատարելագործմանը, հանրապետությունում կենդանիների առողջության պահպանման և կայուն անասնախմբաբանային իրավիճակի ապահովմանը, կենդանիների հիվանդություններին կանխարգելման և վերացման աշխատանքներին պատշաճ կազմակերպմանը և իրականացմանը, որի արդյունքում կապահովվեն կենդանիների առողջությունը, անվտանգ կենդանական ծագման սննդի արտադրությունը և իրացումը, հանրության առողջության պահպանումը կենդանական ծագման վարակներին:

Ընթացիկ իրավիճակը և խնդիրները

Գործող «Անասնաբուժություն մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենքով սահմանված դրույթները չեն ապահովում կամ մասնակիորեն են ապահովում կենդանիների առողջության պահպանման, անասնաբուժական գործունեության, անասնաբուժական հսկողության ենթակա ապրանքների անվտանգության ապահովման, անասնաբուժական ծառայություն և անասնաբուժություն բնագավառում լիազորմամբ, պետական վերահսկողության իրականացման վերաբերյալ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության, կենդանիների առողջության համաշխարհային

կազմակերպությունն այլ միջազգային պահանջներին երդրու մը և կիրարկումը:

Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանվելու կամ դրանք լիովին վերանայելու կարիք ունեն միջառք ինդիքներ, որոնք են՝ անասնաբուժական գործունեությունը, անասնաբուժական վերապատրաստումը, անասնաբուժական գիտահետազոտական և լաբորատոր գործունեությունը, անասնաբուժությունը քննակազմում լիազոր մարմնի նյութատեխնիկական ապահովումը, իրավասությունները և գործառնությունները, անասնահամաճարակներին դեմ պայքարում ոչնչացված կենդանիներին փոխհատուցումը, անասնաբուժության քննակազմում գործունեությամբ զբաղվող անձանց գրանցումը և նրանց գործունեության իրականացման թույլ տվությունը, կենդանիներին առողջություն պաշտպանությունը և քարոզություն պահպանումը, կենդանիներին նկատմամբ փորձարկումներին, կենդանիներին սպանդի և մորթի, փոխադրման, քննցման, պահվածքի գործընթացներում քարոզություն պահպանման պահանջները, անասնաբուժությունը քննակազմում ամբողջական և հետևողական պետական վերահսկողությունը, որը ներառում է անասնաբուժասանիտարական և սահմանային անասնաբուժական պետական վերահսկողությունը կարգավորող դրույթները:

Նախագծի մշակման գործընթացում ներգրավված անձինք

Նախագիծը մշակվել է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարության աշխատակազմի անասնաբուժություն և անասնաբուժություն վարչություն և իրավաբանական բաժնի կողմից:

Այն կարգի պահպանումը

Իրավական ակտի նախագծի ընդունման դեպքում ամբողջական և հստակ կսահմանվեն՝ անասնաբուժությունը քննակազմում անհրաժեշտ քաղաքականություն իրականացման հիմքերը և պայմանները, մասնավոր և պետական հատվածի գործառնությունները, կենդանիներին առողջություն և քարոզություն պահպանման հիմնական սկզբունքները, հանրությունը կենդանական ծագման վարակներին պաշտպանություն ուղղված գործողությունները, անասնաբուժությունը քննակազմում լիազոր մարմնի, պետական կառավարման, տեղական ինքնակառավարման մարմններին գործառնությունները, անասնաբուժությունը քննակազմում միջազգային պահանջներին համապատասխան և գործնականում անհրաժեշտ պետական վերահսկողության իրականացման հիմքերը, սկզբունքները և մեխանիզմները:

Այլ տեղեկություններ

«Անասնաբուժություն մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենքի նախագիծը սահմանված կարգով դրվել է հանրային քննարկման Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարության պաշտոնական կայքէջում:

Սահմանված ժամկետներում
դիտողությունները չեն ստացվել :

առաջարկություններ

կամ

**ԼՂՀ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱՐԱՐ**

ԱՄԽՈՅԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՆՔ

**«ԱՆԱՄՆԱԲՈՒԺՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԻ ՆԱԽԱԳԾԻ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄԱՆ ԿԱՊԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ
ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՄՏԵՂԱԿԱՆ
ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԲՅՈՒՋԵՆԵՐՈՒՄ ԾԱԽՍԵՐԻ ԵՎ
ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ԷԱԿԱՆ ԱՎԵԼ ԱՅՈՒՄՆԵՐԻ ԿԱՄՆՎԱԶԵՑՈՒՄՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ**

«Անսանաք ու ժողովան մասին» Լեռնային Ղարաբաղի
Հանրապետության օրենքի նախագծի ընդունումը պետական կամ
տեղական ինքնակառավարման մարմնի բյուջեում ծախսերի և
եկամուտների էական ավելացում կամ նվազեցում չի պահանջում :

ՏԵՂԵԿԱՆՔ

**«ԱՆԱՄՆԱԲՈՒԺՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԻ ՆԱԽԱԳԾԻ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄԱՆ ԿԱՊԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ
ԱՅԼ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԱԿՏԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՄ
ԲԱՑ ԱԿԱՑՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ**

«Անսանաք ու ժողովան մասին» Լեռնային Ղարաբաղի
Հանրապետության օրենքի նախագծի ընդունումը այլ իրավական
ակտերի ընդունման անհրաժեշտություն կառաջացնի :

**ԼՂՀ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱՐԱՐ**

ԱՄԽՈՅԱՆ

**ՓՈՐՁԱԳԻՏ ԱԿՄԱՆ ԵԶՐԱԿԱՅ ՈՒԹՅՈՒՆ
«ԱՆԱՄՆԱԲՈՒԺՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏ ՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԻ ՆԱԽԱԳԾԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ**

«Անասնաբուժությունն մասին» Լեռնայի Ղարաբաղի
Հանրապետության օրենքի նախագծի վերաբերյալ
առաջարկություններ և դիտողություններ չկան:

**ԼՂՀ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ
ԱՇԽԱՏ ԱԿՍՁՄԻ ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԲԱԺՆԻ
ԳԼԽԱՎՈՐ ՄԱՍՆԱԳԵՏ**

Է. ԲԱԲՍԱՆ